

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра міжнародної економіки

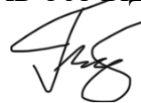
**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
ВПЛИВ ОФШОРНИХ ЗОН НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ**

Студента II курсу денної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-наукової програми
«Міжнародна економіка»
Гулузаде Алі

Науковий керівник:
кандидат екон. наук, доцент
Черняк Євген Олександрович

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань

Студент

Роботу допущено до захисту перед Екзаменаційною комісією рішенням
кафедри міжнародної економіки від «24» квітня 2025 р., протокол №11

Завідувач кафедри _____ д-р екон. наук, проф. **Володимир ВІРЧЕНКО**

Київ – 2025 р.

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні основи функціонування офшорного банківського сектору	5
1.1 Поняття та сутність офшорних зон як суб'єкта світового господарювання	5
1.2 Еволюція та передумови виникнення офшорних зон	14
1.3 Класифікація, особливості функціонування та множинність використання офшорів 21	
Висновок до розділу 1	32
Розділ 2. Аналіз специфіки розвитку офшорного банківського бізнесу в умовах сучасних тенденцій	33
2.1 Особливості розвитку офшорних територій в сучасних економічних умовах та проблеми деофшоризації	33
2.2 Розвиток офшорних зон в країнах Азії, Європи та Америки та міжнародне співробітництво (анти-офшорне регулювання) у вирішенні проблеми деофшоризації підприємницької діяльності	55
Висновок до розділу 2.....	61
Розділ 3. Вплив офшорних юрисдикцій на функціонування української економіки. Негативний вплив на економіку країни через функціонування українських компаній на території офшорних зон.....	63
3.1 Сучасний стан розвитку відносин української економіки з офшорними зонами. Офшорні проблеми української економіки	63
3.2 Економічне та правове державне регулювання фінансових операцій з офшорними юрисдикціями та їх резидентами.....	72
3.3 Можливості розвитку анти-офшорної політики України	77
Висновок.....	81
Використані джерела.....	84

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації світова економіка зазнає значних трансформацій, пов'язаних із розширенням міжнародної фінансової взаємодії та зростанням конкуренції між країнами за залучення капіталу. Одним із ключових факторів, що впливає на перерозподіл фінансових потоків у світі, є

офшорні юрисдикції, які забезпечують сприятливі умови для ведення бізнесу за рахунок низького рівня оподаткування, конфіденційності та гнучкості фінансових механізмів. Використання таких територій дозволяє корпораціям оптимізувати витрати, мінімізувати податкове навантаження та здійснювати фінансове планування на міжнародному рівні.

Однак, поряд із позитивними ефектами, офшоризація створює серйозні загрози для економік країн, зокрема зниження податкових надходжень, послаблення національних фінансових систем та посилення ризиків фінансових злочинів. Уряди багатьох країн та міжнародні організації активно впроваджують заходи з боротьби з офшоризацією, спрямовані на підвищення прозорості фінансових потоків і вдосконалення податкового регулювання. Україна, яка стикається з проблемою значного відтоку капіталу в офшорні зони, також змушена адаптувати свою фіскальну та економічну політику до нових викликів, що робить тему дослідження надзвичайно актуальною.

Мета дослідження – проаналізувати теоретичні підходи і розробити практичні рекомендації щодо впливу офшорних юрисдикцій на економічний розвиток країн, визначити їхні переваги та загрози, а також окреслити можливі заходи щодо мінімізації негативних наслідків.

Об’єкт дослідження – процеси офшоризації економіки та їхній вплив на розвиток національних фінансових систем.

Предмет дослідження – механізми функціонування офшорних зон, їхній вплив на економічну політику держав та ефективність міжнародного фінансового регулювання.

Для досягнення мети було поставлено такі основні завдання:

1. Дослідити теоретичні основи та історичні передумови формування офшорних юрисдикцій.

2. Визначити основні типи офшорних зон і особливості їхнього функціонування.
3. Проаналізувати міжнародні тенденції щодо боротьби з офшоризацією та їхній вплив на глобальний фінансовий ринок.
4. Оцінити економічні наслідки використання офшорних територій для розвинутих країн та України.
5. Дослідити механізми державного регулювання офшорної діяльності.
6. Запропонувати рекомендації щодо зменшення негативного впливу офшоризації на економіку України.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження:

- метод аналізу та синтезу – для вивчення теоретичних аспектів офшорних юрисдикцій;
- статистичний метод – для оцінки економічних наслідків офшоризації;
- порівняльний метод – для аналізу міжнародного досвіду боротьби з офшоризацією;
- системний підхід – для узагальнення отриманих результатів та розробки рекомендацій.

Наукова новизна дослідження полягає у всебічному аналізі ролі офшорних територій у сучасній економіці та розробці рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного регулювання для мінімізації негативних наслідків офшоризації.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування його результатів для розробки ефективної фіскальної та регуляторної політики щодо офшорних зон, що сприятиме зменшенню фінансових втрат держави та зміцненню економічної безпеки України.

Розділ 1. Теоретичні основи функціонування офшорного банківського сектору

1.1 Поняття та сутність офшорних зон як суб'єкта світового господарювання

Останніми роками світовий ринок демонструє вражаюче зростання, що значною мірою зумовлено розвитком міжнародної співпраці, кооперації у бізнес-сфері та, як наслідок, активізацією руху капіталу між державами. Цей фактор відіграв ключову роль у формуванні нового типу економічних угруповань — офшорних зон або, як їх також називають, юрисдикцій.

Офшорні зони стали результатом адаптації економік до нових умов глобалізації, що призвели до зміни звичних механізмів ведення бізнесу. Малі країни, використовуючи переваги свого географічного розташування, запровадили податкові пільги та інші привілеї для іноземних компаній, що дозволило їм не лише подолати відсталість, а й активно інтегруватися в міжнародну економіку. Зокрема, офшорні юрисдикції стали важливими центрами для міжнародних банків, страхових компаній, торгових та інвестиційних компаній, які в результаті стали невід'ємною частиною глобального фінансового середовища. Це дозволяє розглядати офшорні зони як важливий елемент світового господарства, що сприяє підвищенню ефективності міжнародної торгівлі, фінансових потоків та інвестицій.

Теоретично офшорні зони можна розглядати через різні підходи. За класичною теорією міжнародної економіки, офшори виступають як засіб досягнення податкової та фінансової оптимізації. Це дає можливість міжнародним корпораціям мінімізувати податкові зобов'язання та зменшити адміністративні витрати, що дозволяє їм отримувати додаткові конкурентні переваги на глобальному ринку. Водночас, згідно з теорією економічної глобалізації, офшорні зони стали одним із інструментів, що дозволяють малим країнам залучати інвестиції та здійснювати економічну інтеграцію у світову економіку.

Також варто звернути увагу на теорії, що акцентують увагу на ролі офшорних зон у забезпеченні фінансової стабільності. Вони дозволяють забезпечувати розподіл ризиків між країнами та підприємствами, знижуючи ймовірність виникнення економічних криз. Офшорні юрисдикції надають можливості для зберігання капіталу та активів в умовах політичної чи економічної нестабільності, що робить їх важливими для фінансової безпеки бізнесу.

З іншого боку, існують теорії, що вказують на ризики, пов'язані з офшорними зонами. Зокрема, теорія фінансових спекуляцій вказує на потенційне зловживання офшорами для відмивання грошей, ухиляння від оподаткування та фінансових махінацій. Офшорні зони можуть сприяти створенню “тіньової” економіки, що, в свою чергу, підриває стабільність національних економік і може створювати проблеми для міжнародної фінансової системи.

Міжнародний рух капіталу протягом останніх двох десятиліть безперечно став звичним явищем, перетворившись на важливу складову процесів глобалізації. Саме глобалізація зумовила необхідність для країн активно відстоювати свої інтереси на міжнародній арені, зокрема через створення сприятливих умов для залучення інвестицій. Одним із таких методів є формування вигідного податкового клімату, що може дати перевагу країні в боротьбі за приплив капіталу. Відповідно, інші країни можуть змінювати своє законодавство, реагуючи на ці зміни. Результатом цього є створення своєрідних кластерів низькоподаткових країн, які й отримали назву офшорних зон.

Термін «офшор», що в українській мові запозичений з англійської, дослівно означає «поза берегом», «вільний від суші», «ізолюваний». Такий термін підкреслює сутність офшорних юрисдикцій як територій, що

відрізняються від основних економічних центрів і мають певну ізольованість у правовому та податковому контексті.

У сучасній економічній науці поняття офшорних зон набуло широкого визнання завдяки їх зростаючій ролі як важливих суб'єктів міжнародного бізнесу. Це явище розглядається не лише через призму податкових пільг, але й як важливий інструмент для залучення інвестицій, оптимізації міжнародних фінансових потоків та підтримки економічної стабільності малих країн.

Трактування офшорних зон у наковій літературі наведені нижче(табл. 1)

Таблиця 1. Трактування дослідників поняття «офшорної зони»

Дослідник	Трактування
Д. Лоуренс	Офшорна зона — це територія або країна, що надає іноземним особам чи компаніям сприятливі податкові умови для ведення бізнесу, включаючи низький рівень оподаткування або повну відсутність податків на певні види доходів
І. Бекешкін	Офшорні зони надають можливість для міжнародних компаній оптимізувати свої фінансові потоки та знизити загальні витрати за рахунок сприятливого податкового режиму та мінімізації адміністративних витрат
Д. Сміт	Офшорні зони можуть виступати як особливі економічні кластери, що сприяють інвестиціям, надаючи бізнесу вигідні умови для розвитку в глобальному масштабі
Р. Мур	Офшорна зона — це місце, де компанії можуть уникати значних податкових зобов'язань, тим самим мінімізуючи свої фінансові витрат

В. Колесник	Офшорні зони часто використовуються для здійснення фінансових спекуляцій і маніпуляцій з капіталом через легкість у створенні тіньових фінансових потоків
Т. Фрідман	Офшорні зони є важливими елементами глобалізаційного процесу, оскільки вони дозволяють зменшити бар'єри для міжкраїнного бізнесу, сприяючи вільному руху капіталу та послу
О. Ситник	Офшорні зони як важливі елементи забезпечення міжнародної економічної безпеки, оскільки вони дають можливість зберігати активи в умовах глобальної фінансової нестабільності
Ш. Кенеді	Офшорна зона є правовою конструкцією, яка дозволяє підприємствам уникати жорстких національних законів та регуляцій, зокрема в галузі корпоративного управління та фінансової звітності
Ю. Мельник	Офшорні зони як інструмент соціально-економічної трансформації малих країн, що дозволяє їм здійснювати успішну інтеграцію у світову економіку
Р. Шелдон	Офшорні зони є основою для розвитку тіньової економіки, оскільки вони сприяють створенню нелегальних фінансових потоків, ухилянню від податків і відмиванню грошей

Джерело: [2]

Офіційний тлумачний словник подає наступне трактування: «Офшорна юрисдикція – це зона, де для суб'єктів економічної активності, зареєстрованих на її території, котрі здійснюють свої комерційні операції й отримують прибуток поза територією реєстрації, діють спеціальні правила (у т. ч. податкового характеру), економічно більш сприятливі, ніж для зареєстрованих компаній, які

здійснюють свої комерційні операції й отримують прибуток на території цієї юрисдикції» [3].

На нашу думку офшорна зона представляє собою зону, де, з метою приваблення додаткових коштів в країну, штучно створюється сприятливий податковий клімат за рахунок зниження податкових ставок та лоялізації законодавства, що дозволяє нерезидентам цих країн вести бізнес на їх території.

Крім згаданого процесу отримання прибутку компаніями на їх території, офшорні зони мають ще цілий ряд специфік, що відрізняють їх з-поміж інших.(рис. 1)

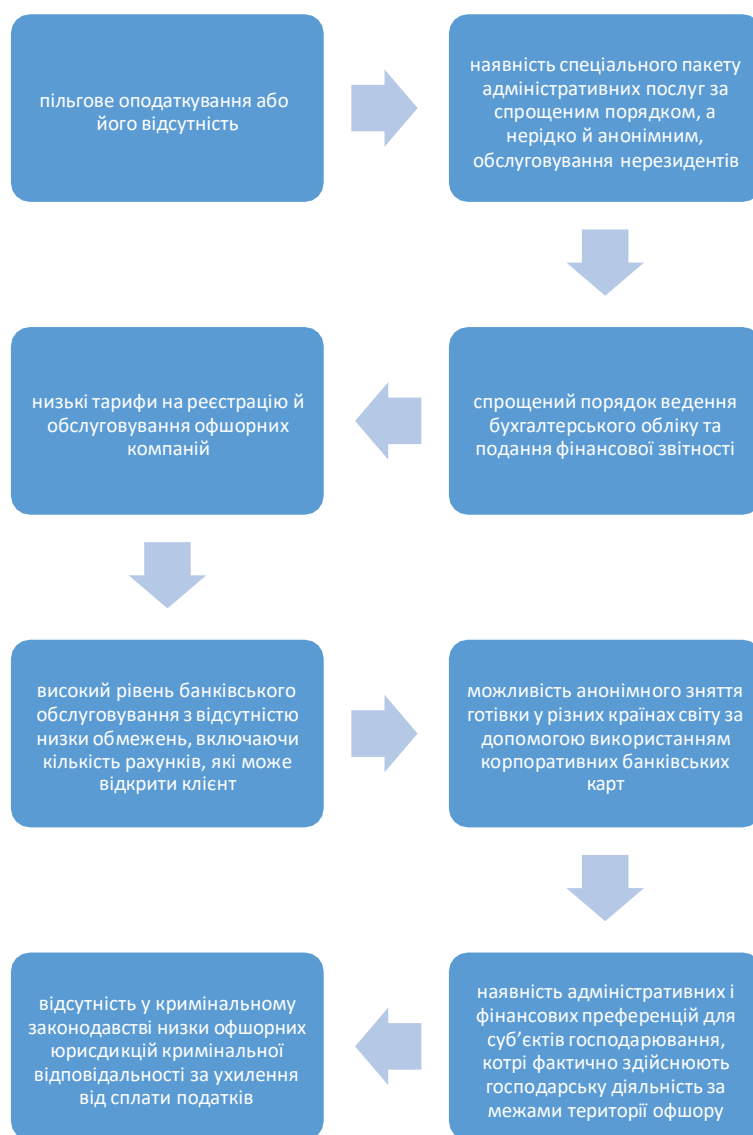

Рисунок 1.1 Специфічні ознаки офшорних юрисдикцій

Джерело: складено автором

Логічно припустити, що більшість характеристик офшорних зон були розроблені окремими державами або їх адміністративними одиницями спеціально з метою створення сприятливої економіко-інвестиційної ситуації. Враховуючи визначення, який відносить офшорні юрисдикції до класу вільноекономічних зон, можна детальніше проаналізувати особливості цієї економічної категорії та розглянути її відмінності від інших територій.

Вільно-економічна зона, згідно з визначенням, є частиною території держави, де в законодавчому порядку створюються специфічні економічні та правові умови для залучення іноземних інвестицій, зокрема за допомогою пільгових податкових режимів та особливого правового статусу для інвесторів. Вільно-економічні зони виникли пізніше за концепцію офшорів, адже перші офшорні юрисдикції були сформовані на основі окремих островних країн, а не частин територій держав. Створення таких зон переслідувало цілу низку цілей, серед яких:

1. активізація зовнішньої торгівлі та торгових відносин з сусідніми країнами. Такі зони часто стають центрами зовнішньої торгівлі, дозволяючи країнам інтегруватися в міжнародні ринки. Наприклад, створення вільноекономічної зони в Гонконгу дозволило йому стати важливим фінансовим та торговим хабом у регіоні Азії, сприяючи розвитку бізнесу та залученню інвестицій.
2. стимулювання покращення інвестиційного клімату. Вільно-економічні зони сприяють залученню інвестицій, оскільки пропонують інвесторам вигідні умови для ведення бізнесу, зокрема пільгові податкові ставки та лояльне законодавство. В Україні, наприклад, створення вільноекономічних зон у різних регіонах мало на меті привабити

інвестиції в конкретні сектори економіки, такі як туризм чи сільське господарство.

3. прискорений розвиток регіонів, що відстають в економічному розвитку. Вільно-економічні зони часто використовуються для стимулювання розвитку менш розвинутих регіонів, де відсутність інфраструктури або високий рівень безробіття можуть стримувати економічне зростання. Як приклад, можна навести зону "Сучжоу" в Китаї, яка була створена з метою розвитку сільських регіонів та залучення нових виробництв і технологій.
4. розвиток промисловості та наукових досліджень в окремих регіонах. Створення вільно-економічних зон може сприяти розвитку наукових досліджень та інновацій у конкретних галузях. Це дозволяє країнам створювати спеціалізовані науково-промислові кластери. Наприклад, у Китаї створення таких зон сприяло розвитку високих технологій і залученню міжнародних корпорацій у сфері інформаційних технологій, таких як Apple та Microsoft.
5. поглиблення інтеграції внутрішньої економіки країни з міжнародним ринком. Вільно-економічні зони можуть стати важливими елементами в процесі інтеграції національної економіки в світову. Це дозволяє країнам покращити свої позиції на глобальних ринках, забезпечуючи легкий доступ до товарів та послуг. Важливим прикладом є вільно-економічна зона в Дубаї, яка стала важливим логістичним і торговим хабом завдяки своїй географічній та економічній відкритості.
6. диверсифікація виробництва, зокрема перехід малорозвинутих країн від моноекономічної орієнтації. Створення таких зон також дозволяє країнам диверсифікувати свою економіку, залучаючи інвестиції в нові галузі та зменшуючи залежність від певних природних ресурсів або галузей. Наприклад, ОАЕ значно диверсифікували свою економіку завдяки

розвитку вільно-економічних зон, які сприяли залученню інвестицій у такі сфери, як туризм, фінанси та технології.

7. зменшення залежності колишніх колоній від держав-метрополій. Для багатьох країн, що здобули незалежність, створення вільно-економічних зон стало важливим кроком на шляху до зменшення економічної залежності від колишніх метрополій. Зони, створені в таких країнах, як Сінгапур чи Панама, дали їм можливість не лише залучити інвестиції, а й сформувати власні фінансові центри, які стали важливими гравцями на світовому ринку.

Проте, загалом, основною метою створення вільно-економічних зон залишається приваблення інвестиційних ресурсів до країни. Однак кінцеві цілі процесу для різних типів зон можуть суттєво відрізнятися. Для одних зон основним завданням є розвиток певних регіонів або секторів, для інших — створення фінансових і торгових центрів, що забезпечують певний економічний ріст. Тому важливо визначити основні схожості та відмінності між поняттями офшорних юрисдикцій та вільно-економічних зон. Офшорні зони, на відміну від вільно-економічних зон, створюються, як правило, в рамках окремих юрисдикцій, з метою забезпечення пільгових податкових умов для іноземних компаній.

В залежності від видів діяльності, що провадяться в певній економічній зоні, виділяють наступні їх види(рис. 2):

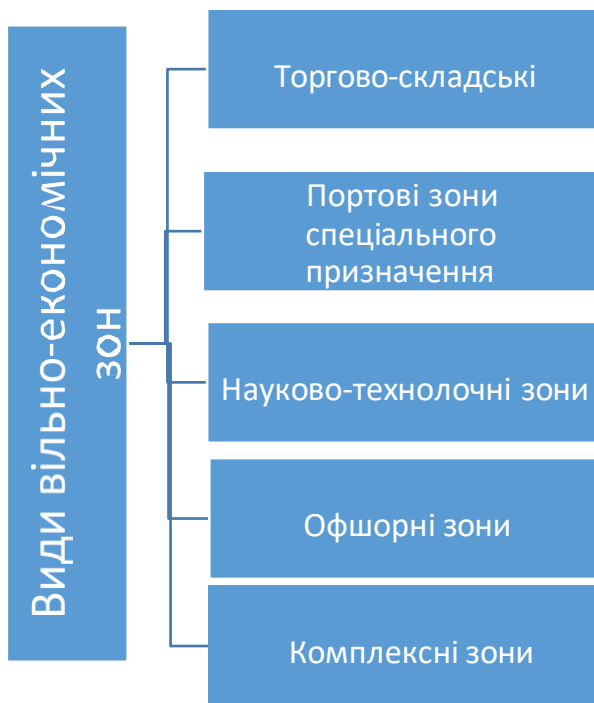

Рисунок 1.2. Види вільно-економічних зон

Джерело: [4]

Аналізуючи види вільно-економічних зон варто звернути увагу, що традиційні вільні зони(перші три за списком) ставлять за мету приваблення капіталу до країни з метою вкладення їх у виробництво(науку, транспорт. Інші галузі) з метою їх розвитку в країні та переорієнтації економіки в цілому. Зони офшорного типу, хоча і також покликані приваблювати капітальні ресурси, але сприяють розвитку бізнесу лише іноземних підприємців, зовсім не розвиваючи національного виробника. Як бачимо, спільною рисою обох понять є використання одних і тих самих інструментів задля досягнення поставленої мети(приваблення інвестицій), а головної відмінністю-факт відсутності бажання офшорних територій до розвитку власного господарства, а орієнтування виключно на капітал з-за кордону.

Ще однією принциповою відмінністю традиційних офшорів від вільно-економічних зон є обов'язковість умови заробітку капіталу інвестора за

межею країни та вкладання їх виключно у фінансові ресурси офшорної зони, а не в реальний сектор економіки.

Іншими словами, вільна економіка передбачає розвиток господарства, а офшорна орієнтована виключно на отримання прибутку внаслідок отримання певного відсотку від вкладених «інвесторами» коштів, які часто є незаконно заробленими і вкладеними лише з метою «відмивання» їх.

1.2 Еволюція та передумови виникнення офшорних зон

Податки мають довгу історію, що сягає ще часів Давнього Риму, коли на експортні товари накладався 2-відсотковий податок. Це був спосіб отримати доходи з товарів, які фінікійці перевозили через римський кордон. Пізніше, на межі XIV та XV століть, у Фландрії була заснована «зона вільної торгівлі», де податок на товари становив лише 1%, у той час як у сусідніх Англії та Франції він досягав 10%. Ця територія вважається однією з перших, що запровадила концепцію вільної торгівлі.

Протягом наступних століть таких територій стало більше, і це було пов'язано з новими географічними відкриттями, спершу європейців, а пізніше й американців. Наприклад, у США на початку XIX століття був започаткований перший аналог сучасних вільних економічних зон. Наприкінці 1800-х років юрист з Нью-Йорка переконав губернатора штату Нью-Джерсі Аббета запровадити ліберальний режим для ведення бізнесу, включаючи низьке оподаткування для компаній, що здійснюють свою діяльність у межах штату. У той самий час на території Британської імперії виникла проблема оподаткування британських компаній, чия діяльність виходила за межі імперії. Уряд вирішив передати вирішення цього питання судовим органам, і в 1876 році суд постановив, що всі компанії, зареєстровані в межах британської юрисдикції,

повинні платити британські податки на доходи, що надходять із територій імперії.

Ключовим аспектом ефективності офшорних зон є лояльне законодавство, зокрема в питаннях розголошення інформації та захисту корпоративних таємниць. Це питання було вперше вирішено в Швейцарії, де впровадили систему банківської таємниці, що дозволяла зберігати дані компаній у закритому доступі. У 1920-х роках британські лорди почали користуватися «спеціальними» послугами, які допомагали приховувати дані від місцевої влади та урядів Великої Британії, що тоді значно впливали на Швейцарію. У результаті цього Швейцарія стала активним конкурентом НьюДжерсі в питаннях офшорного бізнесу. Для того щоб забезпечити свою позицію в офшорному бізнесі, швейцарська еліта створила так звану «раду підставних директорів», що перетворило Цюрих на важливий центр для відмивання коштів до початку Другої світової війни.

Соціально-політичні зміни в Німеччині в 30-х роках ХХ століття і введення швейцарського закону про банківську таємницю в 1934 році (який був переглянутий у 1971 році) забезпечили Швейцарії місце на міжнародній арені фінансової секретності. Під час Другої світової війни мільярди доларів європейського багатства були збережені в швейцарських банках завдяки політиці банківської таємниці.

Бум створення офшорних центрів розпочався в 70-х роках ХХ століття. За короткий час виникло близько 70 офшорних центрів у різних частинах світу: 19 в Південній Америці, 17 в Європі, 12 в Азії, 7 в Океанії, 5 у Північній Америці, 4 в Африці та 1 в Австралії. Близько 70% цих центрів було створено в країнах, що розвиваються, а решта — в розвинених країнах. З того часу офшорний бізнес активно зростає. За оцінками економістів, на початку ХХ століття через офшорні ринки проходило до 40% усіх валютних операцій у світі.

З огляду на ці тенденції виникає необхідність детальніше розглянути чинники, що сприяли формуванню таких економічних угруповань, а також описати основні події, що вплинули на їх розвиток. Серед основних факторів розвитку офшорних зон можна виділити декілька важливих аспектів: науковотехнічну революцію, глобалізацію, часті економічні кризи та утворення великих міжурядових бізнес-структур.

Науково-технічна революція, здається, не має прямого відношення до створення офшорних зон, проте вона є важливим фактором. В результаті НТР більшість розвинених країн перейшли від індустріальних до постіндустріальних економік, перетворившись на країни, що виробляють послуги, тоді як країни, що розвиваються, почали виробляти товари реального сектора. Це призвело до швидкого економічного зростання в цих країнах, де виникли заможні групи підприємців, які часто стикалися з високим податковим тягарем у своїх країнах. На тлі цього найменш розвинуті країни, такі як Гаїті чи Мальдівські острови, шукаючи ресурси для свого існування, почали залучати податкові надходження від нерезидентів з розвинутих країн, які прагнули знизити свої податкові витрати.

Глобалізація також зіграла вирішальну роль у формуванні офшорних зон. Як явище, глобалізація сприяла поширенню практики «офшорного забруднення» — стрімкому розширенню кількості офшорних центрів поряд із основними економічними центрами. Внаслідок глобалізації бізнесу та збільшення міжнародних інвестиційних потоків, багато країн і корпорацій побачили вигоди в створенні зон, що пропонують сприятливі умови для бізнесу, приваблюючи інвесторів із усього світу, що додатково стимулювало розвиток офшорних фінансових центрів.

Внаслідок такого забруднення в економіках країн та в світовій економіці відбувся ряд змін, серед яких(рис 1.3):

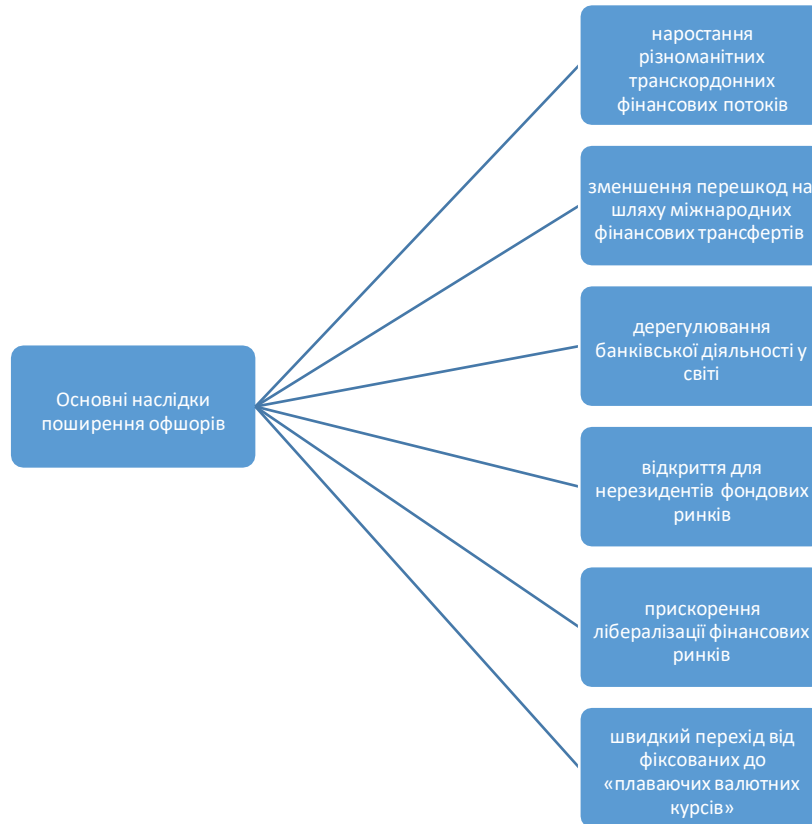

Рис 1.3 Наслідки «офшорного забруднення» наприкінці ХХ ст.

Джерело: [5]

Загалом, можна сказати, що явища глобалізація та офшорних зон є доволі взаємозалежними, адже офшорні зони стимулюють рух фінансових ресурсів в економіці, пришвидшуючи при цьому явище глобалізації, яка, в свою чергу, сприяє притоку коштів до офшорного середовища.

Так, В 1994 р. відповідно до закону Рігла - Ніла були зняті багато обмежень для територіальної експансії банків. А в 1999 р. був скасований прийнятий ще в період Великої депресії в 1933р. закон Гласа - Стігала, який ввів жорстке регулювання процесів кредитування та відкриття банківських відділень.

У результаті стало швидко рости число зарубіжних філій американських банків, при чому особливо помітно в офшорних зонах. Якщо в 1970 р. тільки 79 американських банків мали відділення, то до 1993 таких банків було вже 153.[6]

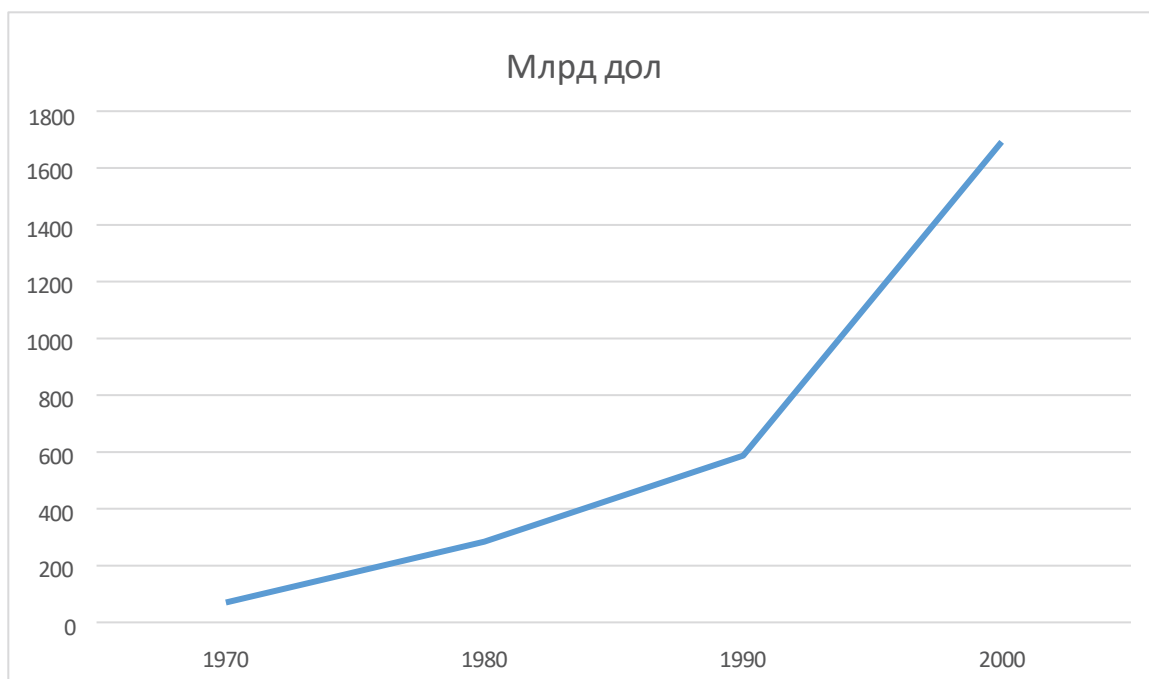

Рисунок 1.4. Потік грошових коштів через офшорні зони періоду кінця ХХ ст.

Джерело: World Data Bank [7]

Як видно з графіка, потік грошових коштів через такі зони ріс дуже струмко і це було також пов'язано з тим, що внаслідок Єдиного Євро-акту 1986 року країни ЄС фактично утворили спільну зону вільної торгівлі та здійснили перехід до валютного союзу, що фактично означало, що офшорний капітал мав абсолютно рівні права з усіма іншими видами інвестиційних ресурсів.

У ХХІ столітті темпи розвитку офшорних юрисдикцій значно прискорилися. У 2008 році фінансові потоки, що направлялись до офшорних країн, досягли 2 трлн доларів США, а в 2018 ця цифра зросла до 2,5 трлн доларів США. Це зростання можна пояснити розвитком таких фінансових центрів, як Сінгапур, Гонконг та Люксембург, які постійно залучають інвестиції завдяки вигідним податковим режимам і високому рівню фінансових послуг. Наприклад, Сінгапур, один з найбільших фінансових хабів Азії, приваблює значні інвестиції з усього світу завдяки своєму сприятливому бізнес-клімату і низьким податковим ставкам. Водночас, слід врахувати, що якщо раніше офшорні зони використовувалися для виведення капіталу і накопичення коштів, то в середині

2000-х років і до сьогодні ці кошти все частіше повертаються до власників у вигляді інвестиційних потоків. Це означає, що в статистичних даних часто враховується один і той самий капітал кілька разів, що ускладнює точну оцінку його обсягу.

Ще однією важливою причиною зростання кількості офшорних юрисдикцій стали економічні кризи, що періодично охоплюють світову економіку. Наприклад, після фінансової кризи 2008 року, коли світова економіка опинилася на межі рецесії, багато підприємців і компаній стали шукати шляхи для зменшення своїх витрат і мінімізації податкових платежів. Під час цього економічного спаду бізнеси активно почали переносити свої активи до юрисдикцій з меншими податковими ставками. Яскравим прикладом є міжнародні компанії, які після кризи 2008 року активно використовували офшорні зони на Кайманових островах або в Бермудських островах для збереження своїх фінансів і мінімізації податкових витрат. Оскільки глобальні фінансові інститути були змушені скорочувати витрати, офшорні зони стали важливими майданчиками для зберігання капіталів.

Також важливим фактором, що впливає на розвиток офшорних юрисдикцій, є міжнародна інтернаціоналізація бізнесу, що почала активно розвиватися у XXI столітті. Це стосується транснаціональних корпорацій, які зазвичай мають головні офіси в розвинених країнах з високими податковими ставками. Наприклад, такі компанії, як Apple та Google, активно використовують офшорні зони для оптимізації своїх податкових витрат. Apple, через свою дочірню компанію в Ірландії, змогла зменшити податкові виплати, оскільки Ірландія має одні з найнижчих корпоративних податків в Європейському Союзі. Це дозволило корпорації зберегти мільярди доларів в офшорних рахунках, мінімізуючи податкове навантаження в США, де податкові ставки значно вищі.

Таким чином, розвиток офшорних зон у XXI столітті значною мірою був зумовлений кількома ключовими чинниками: економічними кризами, високим податковим навантаженням у розвинених країнах і інтернаціоналізацією бізнесу. Офшорні зони стали необхідним інструментом для глобальних компаній і підприємців, які шукають можливості для оптимізації своїх витрат і збереження капіталу. Вони не лише забезпечують зручні умови для ведення бізнесу, але й дозволяють знизити податкові зобов'язання, що є особливо важливим в умовах глобалізації і жорсткої конкуренції на міжнародному ринку.

1.3 Класифікація, особливості функціонування та множинність використання офшорів

Офшорні зони відіграють важливу роль у сучасній світовій економіці, ставши центральними точками для обробки значних обсягів міжнародних фінансових потоків. Вони не тільки забезпечують основу для міжнародного бізнесу, але й є одними з ключових інструментів для оптимізації податків і активів на глобальному рівні. З цієї причини їх класифікація стає важливим елементом для розуміння їхнього впливу на фінансову систему та економічну стабільність різних країн. В сучасній економічній науці офшорні зони зазвичай поділяються за кількома ключовими критеріями, серед яких найбільш значущими є:

- легітимність офшорних юрисдикцій;
- рівень оподаткування;
- вимоги щодо звітності;
- правова система;
- методи бухгалтерського обліку; □ територіальні характеристики.

Найбільшу важливість для міжнародного бізнесу мають критерії легітимності та податкового режиму, оскільки саме ці аспекти визначають рівень привабливості конкретної юрисдикції для компаній і фінансових установ.

Перша категорія включає офшорні території, які мають офіційний статус "податкової гавані". Ці країни зазвичай відзначаються невеликим розміром та малою чисельністю населення, що дозволяє їм утримувати гнучкі податкові політики. Відсутність податку на прибуток для іноземних компаній є їхньою основною перевагою. Проте важливо зазначити, що такі території часто не укладають багатосторонніх податкових угод, що може ускладнити роботу з іншими країнами. Прикладом таких юрисдикцій є острів Невіс, Сейшельські острови, а також Беліз, де не існує податку на прибуток для іноземних компаній.

Інший тип офшорних юрисдикцій складають країни з помірним рівнем оподаткування, які не є повністю офшорними територіями, але тим не менш приваблюють іноземних інвесторів завдяки вигідним податковим умовам та наявності податкових угод з іншими країнами. Такі юрисдикції часто мають певні податкові ставки на прибуток, але вони значно нижчі, ніж у більшості розвинених країн. Однією з таких юрисдикцій є Ліхтенштейн, де існують зручні умови для реєстрації холдингових та фінансових компаній. Іншим прикладом є Швейцарія, яка надає вигідні умови для міжнародного бізнесу завдяки своїм угодам про уникнення подвійного оподаткування з багатьма країнами, навіть попри те, що в Швейцарії є податок на прибуток.

Що стосується вимоги надання звітності, офшорні зони можна розподілити на дві групи: ті, що вимагають регулярної фінансової звітності, та ті, які дозволяють обмежену або навіть відсутню звітність. У юрисдикціях, де звітність є обов'язковою, компанії повинні подавати фінансові звіти, що дозволяє державам забезпечувати певний рівень податкових надходжень. У той час як у юрисдикціях з необов'язковим звітуванням компанії часто можуть приховувати свої реальні доходи, що робить їх більш привабливими для тих, хто бажає знизити фінансові зобов'язання. Одним із прикладів є Острів Нормандія, де звітність є необов'язковою, що дозволяє компаніям користуватися низькими податками та не ділитися своїми фінансовими результатами з державою.

Щодо правових моделей, існує розподіл офшорних юрисдикцій на дві групи: країни, що дотримуються англосаксонської правової системи, і ті, що використовують континентальну правову систему. Країни з англосаксонським правом, такі як Кайманові острови або Барбадос, часто не мають централізованих державних органів контролю, і більшість повноважень передані на місцеві адміністрації. У таких юрисдикціях акцент робиться на забезпечення прозорості для інвесторів і кредиторів, що дозволяє створити

сприятливе середовище для ведення бізнесу. Навпаки, країни з континентальною правовою системою, як-от Люксембург або Франція, мають централізовану законодавчу систему, що забезпечує строгий контроль за діяльністю компаній і єдність правових норм для всіх суб'єктів господарювання.

Що стосується методів бухгалтерського обліку, офшорні зони також можуть застосовувати різні підходи, що впливає на те, як компанії звітують про свої фінансові результати. У деяких юрисдикціях застосовується ліберальна система бухгалтерського обліку, що дозволяє підприємствам використовувати гнучкіші методи для оцінки своїх доходів і витрат. Це може бути корисно для компаній, що шукають оптимізацію своїх фінансових звітів для зниження податкових зобов'язань. Приміром, на Кіпрі існують пільгові умови для ведення бізнесу в певних сферах, зокрема для холдингових компаній, що дає можливість використовувати певні методи бухгалтерського обліку для зменшення податкових зобов'язань.

Таким чином, класифікація офшорних юрисдикцій в XXI столітті є важливим аспектом для розуміння їхнього функціонування і впливу на світову економіку. Вибір офшорної зони залежить від низки факторів, таких як податкові умови, вимоги щодо звітності, правова система та методи ведення бухгалтерського обліку. Різноманітність офшорних юрисдикцій дає можливість міжнародним компаніям обирати найбільш вигідні умови для ведення бізнесу та оптимізації своїх податкових зобов'язань.

Офшорні зони відіграють важливу роль у сучасній світовій економіці, ставши центральними точками для обробки значних обсягів міжнародних фінансових потоків. Вони не тільки забезпечують основу для міжнародного бізнесу, але й є одними з ключових інструментів для оптимізації податків і активів на глобальному рівні. З цієї причини їх класифікація стає важливим елементом для розуміння їхнього впливу на фінансову систему та економічну

стабільність різних країн. В сучасній економічній науці офшорні зони зазвичай поділяються за кількома ключовими критеріями, серед яких найбільш значущими є:

- легітимність офшорних юрисдикцій;
- рівень оподаткування;
- вимоги щодо звітності;
- правова система;
- методи бухгалтерського обліку; □ територіальні характеристики.

Найбільшу важливість для міжнародного бізнесу мають критерії легітимності та податкового режиму, оскільки саме ці аспекти визначають рівень привабливості конкретної юрисдикції для компаній і фінансових установ.

Перша категорія включає офшорні території, які мають офіційний статус "податкової гавані". Ці країни зазвичай відзначаються невеликим розміром та малою чисельністю населення, що дозволяє їм утримувати гнучкі податкові політики. Відсутність податку на прибуток для іноземних компаній є їхньою основною перевагою. Проте важливо зазначити, що такі території часто не укладають багатосторонніх податкових угод, що може ускладнити роботу з іншими країнами. Прикладом таких юрисдикцій є острів Невіс, Сейшельські острови, а також Беліз, де не існує податку на прибуток для іноземних компаній.

Інший тип офшорних юрисдикцій складають країни з помірним рівнем оподаткування, які не є повністю офшорними територіями, але тим не менш приваблюють іноземних інвесторів завдяки вигідним податковим умовам та наявності податкових угод з іншими країнами. Такі юрисдикції часто мають певні податкові ставки на прибуток, але вони значно нижчі, ніж у більшості розвинених країн. Однією з таких юрисдикцій є Ліхтенштейн, де існують зручні умови для реєстрації холдингових та фінансових компаній. Іншим прикладом є Швейцарія, яка надає вигідні умови для міжнародного бізнесу завдяки своїм

угодам про уникнення подвійного оподаткування з багатьма країнами, навіть попри те, що в Швейцарії є податок на прибуток.

Що стосується вимоги надання звітності, офшорні зони можна розподілити на дві групи: ті, що вимагають регулярної фінансової звітності, та ті, які дозволяють обмежену або навіть відсутню звітність. У юрисдикціях, де звітність є обов'язковою, компанії повинні подавати фінансові звіти, що дозволяє державам забезпечувати певний рівень податкових надходжень. У той час як у юрисдикціях з необов'язковим звітуванням компанії часто можуть приховувати свої реальні доходи, що робить їх більш привабливими для тих, хто бажає знизити фінансові зобов'язання. Одним із прикладів є Острів Нормандія, де звітність є необов'язковою, що дозволяє компаніям користуватися низькими податками та не ділитися своїми фінансовими результатами з державою.

Щодо правових моделей, існує розподіл офшорних юрисдикцій на дві групи: країни, що дотримуються англосаксонської правової системи, і ті, що використовують континентальну правову систему. Країни з англосаксонським правом, такі як Кайманові острови або Барбадос, часто не мають централізованих державних органів контролю, і більшість повноважень передані на місцеві адміністрації. У таких юрисдикціях акцент робиться на забезпечення прозорості для інвесторів і кредиторів, що дозволяє створити сприятливе середовище для ведення бізнесу. Навпаки, країни з континентальною правовою системою, як-от Люксембург або Франція, мають централізовану законодавчу систему, що забезпечує строгий контроль за діяльністю компаній і єдність правових норм для всіх суб'єктів господарювання.

Що стосується методів бухгалтерського обліку, офшорні зони також можуть застосовувати різні підходи, що впливає на те, як компанії звітують про свої фінансові результати. У деяких юрисдикціях застосовується ліберальна система бухгалтерського обліку, що дозволяє підприємствам використовувати

гнучкіші методи для оцінки своїх доходів і витрат. Це може бути корисно для компаній, що шукають оптимізацію своїх фінансових звітів для зниження податкових зобов'язань. Приміром, на Кіпрі існують пільгові умови для ведення бізнесу в певних сферах, зокрема для холдингових компаній, що дає можливість використовувати певні методи бухгалтерського обліку для зменшення податкових зобов'язань.

Таким чином, класифікація офшорних юрисдикцій в XXI столітті є важливим аспектом для розуміння їхнього функціонування і впливу на світову економіку. Вибір офшорної зони залежить від низки факторів, таких як податкові умови, вимоги щодо звітності, правова система та методи ведення бухгалтерського обліку. Різноманітність офшорних юрисдикцій дає можливість міжнародним компаніям обирати найбільш вигідні умови для ведення бізнесу та оптимізації своїх податкових зобов'язань.

За континентальною моделлю права, наприклад, живе Україна.

Наступним чинником класифікації є класифікація за рівнем та умовами оподаткування. В даній класифікації виділяють такі основні групи країн-офшор (рисунок 1.5)

Рисунок 1.5 Типологія офшорних зон за рівнем та особливостями оподаткування

Джерело: [9]

Класичні офшорні зони часто представлені островними державами, де компанії не мають права здійснювати жодної економічної діяльності безпосередньо на території цих країн. У таких юрисдикціях зазвичай передбачено обов'язок сплачувати щорічний збір, який, як правило, є незначним за розміром. Це дозволяє створювати сприятливі умови для реєстрації компаній, що бажають уникнути податків у своїх рідних країнах. Такий підхід дає змогу зберігати мінімальний рівень податкового навантаження, але, при цьому, обмежує будь-яку реальну господарську діяльність в межах офшорної юрисдикції.

Низькоподаткові середовища, на відміну від класичних офшорів, не звільняють нерезидентів від обов'язку сплати податків, проте ці країни пропонують знижені ставки оподаткування для компаній, які ведуть прозору та відповідальну діяльність. Такий підхід сприяє розвитку бізнесу, при цьому

підтримуючи стабільність податкових надходжень для урядів цих держав. Важливою особливістю таких юрисдикцій є наявність торгових угод з іншими країнами, що дозволяє ефективно уникати проблем з подвійним оподаткуванням та забезпечує захист інтересів інвесторів. Прикладом низькоподаткових середовищ є Ірландія, де ставка податку на прибуток є нижчою порівняно з іншими європейськими державами, що приваблює міжнародні компанії для реєстрації своїх філій та дочірніх підприємств.

Респектабельні офшори — це країни, де діють всі стандарти міжнародного оподаткування, однак податкові ставки дещо нижчі, ніж у розвинених країнах. Вони забезпечують належний рівень звітності та фінансової прозорості, відповідаючи вимогам міжнародних організацій, таких як OECD. У таких юрисдикціях здійснюється контроль за діяльністю компаній, що зареєстровані в цих країнах, при цьому ставки оподаткування можуть бути знижені на кілька відсотків. Хоча в таких країнах все одно необхідно надавати фінансову звітність та дотримуватись стандартів міжнародного права, вони приваблюють підприємців завдяки більш вигідним податковим умовам. До таких юрисдикцій відносяться, наприклад, Люксембург та Нідерланди, які надають пільгові умови для бізнесу, зокрема для холдингових компаній та компаній, що займаються інтелектуальною власністю.

Ще одним важливим аспектом є адміністративно-територіальні утворення в країнах з федеральним устроєм, де податкові ставки можуть варіюватися залежно від штату або регіону. У таких країнах, як США, Канада або Австралія, існують федеральні та місцеві податки, що дає можливість певним штатам чи територіям пропонувати низькі ставки податків і таким чином залучати міжнародні компанії. Наприклад, штат Делавер у США славиться своєю ліберальною податковою політикою та вигідними умовами для реєстрації компаній, що робить його популярним місцем для створення бізнесструктур. У

таких випадках, території з найбільш ліберальним податковим режимом можуть вважатися своєрідними офшорними зонами для сусідніх штатів, що бажають залучити іноземні інвестиції.

Щодо територіального критерію, то тут необхідно звернутися до переліку, встановленого Кабінетом Міністрів України (табл 1.4)

Таблиця 1.4 Розподіл офшорних зон за критерієм належності до певного регіону

Група офшорних зон	Перелік країн
Британські залежні території	Острів Гернси, Острів Джерсі, Острів Мен, Острів Олдерні
Близький Схід	Бахрейн
Центральна Америка	Беліз
Європа	Андорра, Гібралтар, Монако
Карибський регіон	Ангілья, Антигуа і Барбуда, Аруба, Багамські Острови, Бермудські Острови, Британські Віргінські Острови, Віргінські острови (США), Гренада, Кайманові Острови, Монтсератт, Нідерландські Антильські Острови, Пуерто-Ріко, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Співдружність Домініки, Теркс і Кайкос
Африка	Ліберія, Сейшелські Острови
Тихоокеанський регіон	Вануату, Маршальські Острови, Науру, Ніуе, Острови Кука, Самоа

Південна Азія	Мальдівська Республіка
---------------	------------------------

Джерело: [10]

Як бачимо, більшість офшорних зон все-таки припадає на невеликі, часто острівні країни, які внаслідок введення подібної діяльності мають високі показники надходжень до бюджету, але внаслідок структури їх розподілу, рівень життя в цих країнах та рівень розвитку промисловості залишається на доволі низькому рівні.

Варто також звернути увагу на важливий аспект характеристики офшорних зон, пов'язаний із їх цільовим призначенням. Кожна компанія, яка обирає певну країну для ведення бізнесу, робить це на основі ретельного аналізу законодавства, податкової політики та економічних умов цієї держави. Вибір юрисдикції часто залежить від того, які саме цілі бізнес прагне досягти. Ось чому офшорні зони можуть бути класифіковані за критерієм «цільового використання».

Однією з таких категорій є території, що використовуються для накопичення фінансових ресурсів. Прикладом таких офшорів є Ліхтенштейн, який є популярним місцем для реєстрації компаній, що прагнуть зберігати капітал за кордоном. Важливою перевагою таких країн є високий рівень конфіденційності та захисту фінансових даних, що дозволяє зберігати приватність власників компаній і їх операцій. Це робить їх привабливими для бізнесів, що шукають високий рівень фінансової безпеки і прихованості.

Іншою групою є транзитно-транспортні офшорні зони. Це юрисдикції, що використовуються для мінімізації транспортних витрат, адже вони пропонують пільгові умови для компаній, які займаються міжнародною логістикою або трейдингом. Такими зоною можуть бути, наприклад, Сінгапур або Гонконг, які мають добре розвинену інфраструктуру для обробки вантажів і сприяють зниженню витрат на перевезення товарів, маючи вигідне стратегічне розташування.

Ще однією важливою категорією є офшори для накопичення фінансових коштів і отримання різноманітних платежів за послуги. Це так звані платіжні офшорні зони, де компанії можуть скористатися стабільним розміром податкових платежів, відсутністю складних фінансових звітів і контролю за їх діяльністю. Це дозволяє знизити адміністративне навантаження і оптимізувати витрати на податкові платежі. Такі країни включають Кайманові Острови або острів Невіс, де податкові правила максимально сприятливі для інтернаціональних бізнес-структур.

Фінансові офшори є ще однією значущою категорією. Вони найкраще підходять для ведення банківської діяльності та фінансових послуг, оскільки в таких країнах часто відсутня плата за перекази коштів, а оподаткування здійснюється лише з чистого доходу компанії. До таких фінансових офшорів належать, наприклад, Швейцарія та Люксембург, які мають надійні та стабільні банківські системи, а також політику, сприятливу для міжнародних інвестицій.

Окремим видом є так звані «відмивальні» офшори. Це юрисдикції, які не вимагають звітування та реєстрації діяльності на їх території, а лише вимагають сплату відсотка з переказів через їх фінансові системи. Такі офшори часто використовуються для фінансових операцій, що не можуть бути зареєстровані або відслідковані в країнах з більш строгим регулюванням. Прикладом таких зон можуть бути території, які не мають розвиненої системи фінансового моніторингу або ж дозволяють мінімізувати податкові зобов'язання.

Загалом, існування офшорних зон має як позитивні, так і негативні сторони. З одного боку, вони можуть забезпечити певну гнучкість у веденні бізнесу, пропонуючи сприятливі умови для розвитку та мінімізації податкових витрат. Однак, з іншого боку, зловживання офшорними схемами призводить до проблем з ухиленням від сплати податків, що негативно впливає на світову економіку. Тому необхідно ретельно аналізувати роль офшорів у міжнародній

економічній системі та розробляти стратегії для оптимізації їх використання, враховуючи як економічні, так і етичні аспекти.

Висновок до розділу 1

У даному розділі ми визначили поняття офшорної юрисдикції, яку можна описати як спеціальні зони, де для залучення додаткових інвестицій створюються умови, що стимулюють бізнес через зниження податкового навантаження та лояльніші законодавчі умови. Це дозволяє компаніям та інвесторам здійснювати бізнес у таких країнах за умови мінімальних податкових зобов'язань і практично без контролю за їх діяльністю.

Основними характеристиками офшорних юрисдикцій є відсутність або значно знижені податкові ставки для іноземних інвесторів, лояльне законодавство, відсутність необхідності звітувати про фінансові результати та походження коштів, що забезпечує високу конфіденційність. Усе це створює привабливе середовище для ведення бізнесу, особливо для транснаціональних компаній, які прагнуть мінімізувати податкові витрати.

Ми також розглянули історичний розвиток офшорних зон, починаючи з США та Швейцарії, де вперше виникли подібні економічні середовища. Згодом такі зони поширилися на країни, що шукають додаткові джерела інвестицій, зокрема на менші та менш розвинуті економіки, які можуть запропонувати привабливі податкові умови. Швидке поширення таких зон також стало можливим завдяки зростанню транснаціональних корпорацій, які мають можливість перенаправляти фінансові потоки через офшори, а також в результаті економічної глобалізації, яка спростила процес переведення капіталів через кордони.

Вільні економічні зони класифікуються за різними критеріями, серед яких: легітимність (легітимні та невизнані), рівень оподаткування (класичні,

низькоподаткові, респектабельні та адміністративно-територіальні утворення з офшорним оподаткуванням), надання звітності (з обов'язковим та необов'язковим звітуванням), правова модель (англосаксонська та континентальна), модель бухгалтерського обліку (з обов'язковим обліком, частковим контролем та без обліку), територіальний критерій (Карибські країни, Британська Співдружність, Близькосхідні офшори та інші), а також за цільовим призначенням (офшори для накопичення коштів, транзитнотранспортні, фінансові офшори тощо)

Розділ 2. Аналіз специфіки розвитку офшорного банківського бізнесу в умовах сучасних тенденцій

2.1 Особливості розвитку офшорних територій в сучасних економічних умовах та проблеми деофшоризації

Згідно з останніми даними ОЕСР, майже третина світових банківських депозитів зберігається в офшорних юрисдикціях, що еквівалентно понад 11,5 трильйонам доларів США. У сучасних умовах офшоризація набуває особливої актуальності на фоні високих податкових ставок, що існують в економічно розвинених країнах. Прогрес у сфері електронних розрахунків, скасування валютних обмежень і полегшення конвертації валют значно спростили переміщення капіталу на міжнародному рівні. У світі, де глобалізація стирає кордони для бізнесу, підприємства все більше прагнуть зменшити свої витрати, зокрема за рахунок оптимізації податкових зобов'язань.

Як свідчать дослідження, проблема офшоризації стала більш вираженою через необхідність зменшення фінансових витрат на податки. Офшорні юрисдикції, в яких податкові ставки часто не перевищують 5-7%, є значною

привабливістю для міжнародних корпорацій. Високі податки в розвинених країнах змушують компанії шукати способи зменшення податкових зобов'язань, що сприяє розвитку офшорних зон. Зокрема, це дає змогу транснаціональним корпораціям ефективно зберігати капітали і мінімізувати їх податкові витрати.

Тільки в 2019 році загальний обсяг незаконних фінансових потоків у світі оцінювався в межах 1,2 - 1,7 трильйона доларів США. Зазначене є свідченням того, що офшорні юрисдикції часто використовуються не тільки для легітимної оптимізації податків, але й для ухилення від них, а також для фінансування незаконних операцій. У той же час, активи, розміщені в таких зонах, становлять близько 32 трильйонів доларів США, що є значним показником порівняно з податковими надходженнями держав. Зростаюча роль офшорів у міжнародних фінансових потоках підвищує актуальність питання деофшоризації.

Офшорні території займають лише невелику частину світової суші, близько 0,223%, але при цьому в них зберігається майже 17% всіх банківських депозитів. Це явище демонструє величезну концентрацію капіталів у відносно невеликих юрисдикціях. Попри те, що ці території є домівкою для менш ніж 1% світового населення, їх економічна активність має великий вплив на глобальні фінанси, адже офшорні зони сприяють не лише економічному зростанню окремих країн, а й створюють нові виклики для міжнародної фінансової системи.

Рисунок 2.1 Розмір податкових ставок країн ЄС та України

Ставки податків в окремих країнах ЄС і Україні

	ПДФО	Податок на прибуток	ПДВ
Франція	прогресивна (5-ти ступенева) від 14 (для окремих виплат – від 0) до 45%, депозити і дивіденди – 12,8%	31%, МСП – 15%	20% пільгові – 5,5% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Німеччина	прогресивна (5-ти ступенева) від 14 (для окремих виплат – від 0) до 45%, депозити і дивіденди – 25%	29,89%	19%, пільгові – 7% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Іспанія	прогресивна (5-ти ступенева) від 9,5 до 22,5%, депозити і дивіденди – 19%	25%	21%, пільгові – 10% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Угорщина	15%, депозити і дивіденди – 15%	9%	27%, пільгові – 5% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Польща	прогресивна (2-ох ступенева) – 18 і 32%, депозити і дивіденди – 19%	19%, МСП – 15%	23%, пільгові – 8% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Румунія	10%, депозити – 10% і дивіденди – 5%	16%	19%, пільгові – 9% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Словаччина	прогресивна (2-ох ступенева) – 19 і 25%, депозити – 19% і дивіденди – 7%	21%	20%, пільгові – 10% (в т.ч., ліки і медзасоби)
Україна	18%, депозити – 18, дивіденди – 9%	18%	20%, пільгова – 7% (в т.ч., ліки і медзасоби)

Джерело: [11]

Ініціатива створення офшорних територій почалася в економічно розвинутих країнах, таких як Люксембург та Сінгапур, які стали важливими центрами фінансових операцій. Однак з часом ця тенденція змінилася, і виявилось, що території з низьким податковим навантаженням та більш гнучким законодавством розвивалися швидше, ніж більш високоподатковані регіони. Це призвело до географічної поляризації економічних процесів, коли регіони з високим рівнем податків почали відставати від тих, де були створені сприятливіші умови для ведення бізнесу. Різниця в податковому навантаженні призвела до «міграції» великих корпорацій до юрисдикцій з нижчими

податками, а також до переміщення бізнесів з одних регіонів до інших, інколи навіть за межі держави.

Ці економічні процеси часто супроводжувалися занепадом інфраструктури та зменшенням чисельності населення в тих регіонах, де економіка не могла конкурувати з більш привабливими податковими умовами. Наприклад, країни, де рівень оподаткування був високим, почали стикатися з проблемами в залученні інвестицій, що, своєю чергою, призводило до стагнації економіки та занепаду окремих регіонів.

У результаті цього виникла необхідність усунення податкових диспропорцій всередині країн. Це можна було спостерігати на прикладі Японії, яка на початку 2000-х років почала переглядати своє податкове законодавство, збільшуючи ставки корпоративного податку на фоні зниження ставок в інших країнах. Подібну тенденцію можна побачити і в Німеччині, де з 2010 року уряд активно працював над зниженням податкового навантаження для бізнесу, аби уникнути міграції великих компаній в інші юрисдикції.

Це змусило деякі країни звернутися до пошуку альтернативних «офшорних зон», для чого почали використовувати маленькі держави з вигідними умовами для ведення бізнесу, такі як Острів Мен або Мальта. Їхня модель податкової політики дозволяє приваблювати іноземні інвестиції та стимули для місцевих компаній, водночас обмежуючи негативні соціально-економічні наслідки. З часом ці функції були взяті на себе й іншими малими країнами, такими як Кіпр та Люксембург, які створили податково вигідні умови для компаній, що прагнуть уникати високих ставок у розвинутих економіках.

Додатково, в контексті розвитку офшорних зон варто зазначити, що їхнє розуміння варіюється в залежності від країни. Наприклад, ще на початку 2000х років такі країни, як Ірландія та Португалія, часто потрапляли до списку

«офшорів» в очах багатьох держав, але з часом ці країни стали важливими партнерами для іноземних інвесторів, оскільки їхні податкові умови стали більш лояльними. Зараз ці країни активно співпрацюють з міжнародними фінансовими інститутами, і вони стали важливими гравцями в світовій економіці.

Розширення мережі офшорних територій по всьому світу принесло низку серйозних проблем. Зокрема, серед них зростання фінансових маніпуляцій, зменшення податкових надходжень до бюджетів країн, де фактично ведеться бізнес, а також посилення проблеми відмивання незаконно здобутих коштів. Крім того, фінансові махінації, як наприклад, розслідування про Альберта Гонсалеса, коли через офшори Карибського басейну було виведено сотні мільйонів доларів, ставлять під загрозу міжнародну економічну безпеку.

На тлі цих змін офшорні юрисдикції демонструють дуже високі фінансові показники, часто перевищуючи доходи в розвинутих країнах, хоча рівень життя на таких територіях може бути досить низьким. Це створює парадоксальну ситуацію: багаті фінансові потоки йдуть через ці юрисдикції, але їхнє населення часто не отримує належної вигоди від цих коштів, оскільки вони часто спрямовуються на іноземні рахунки або витрачаються на інвестиційні проекти за межами території самих офшорів.

Офшорне банківництво, зокрема у світлі новітніх технологічних досягнень, продовжує бути однією з найбільш динамічних сфер глобальної економіки. Бурхливий розвиток технологій, зокрема FinTech, штучного інтелекту (ШІ) та блокчейн-технологій, істотно змінив не лише саму структуру офшорного бізнесу, а й характер взаємодії між банками та їх клієнтами. У сучасних умовах відзначається різке зростання попиту на онлайн-банківські послуги, які, завдяки високому рівню технологізації, пропонують зручні та ефективні інструменти для здійснення фінансових операцій на міжнародному рівні.

Однією з основних тенденцій розвитку офшорного банкінгу є глобальна цифровізація. Так, завдяки технологіям FinTech, банки в офшорних зонах змогли значно вдосконалити свої сервіси, знизити операційні витрати та підвищити рівень доступності для клієнтів. Прогнозується, що до 2025 року частка цифрових операцій у глобальних фінансових системах досягне 60%, і більшість з цих операцій буде здійснюватися через мобільні додатки або інші платформи онлайнбанкінгу. Ключовим моментом є те, що 1 з кожних 3 мобільних додатків на ринку в 2024 році активно використовується для управління фінансами, що підкреслює величезний потенціал онлайн-платформ для фінансових установ, включаючи офшорні банки. Платформи, як PayPal, WebMoney, Skrill, які активно працюють в офшорних зонах, дозволяють здійснювати міжнародні фінансові транзакції без фізичної присутності, що надає компаніям велику гнучкість у веденні бізнесу.

Крім того, однією з новітніх тенденцій є активне використання криптовалют. Популярність криптовалют у світовому фінансовому обміні зростає з кожним роком, і офшорні банки не є винятком. Протягом 2020-2024 років обсяг криптовалютних операцій в офшорних зонах збільшився на 130%, що є свідченням того, що криптовалюти стали невід'ємною частиною міжнародної фінансової системи. У країнах з розвиненими офшорними зонами, як Сингапур, Гонконг, Кайманові острови, вже активно впроваджуються інструменти для роботи з криптовалютами. Криптовалюти, хоча й мають високу волатильність, все ж знаходять широке застосування у фінансових операціях завдяки їх низьким витратам на транзакції та швидкості здійснення операцій.

Особливо важливим є розвиток блокчейн-технологій, які дозволяють зберігати, обробляти та передавати фінансову інформацію без посередників, значно знижуючи вартість операцій. Це дозволяє здійснювати трансакції більш ефективно, зменшуючи витрати на фінансові послуги та підвищуючи їх

прозорість. Зокрема, у 2023 році обсяг транзакцій з криптовалютами в офшорних юрисдикціях досяг рекордних 7 трлн доларів США. Офшорні банки в таких країнах, як Сингапур, Ліхтенштейн та Кайманові острови, використовують блокчейн для реалізації міжнародних операцій з криптовалютами, забезпечуючи високий рівень безпеки та конфіденційності.

Додатково, варто відзначити, що інновації не обмежуються лише криптовалютами. Блокчейн сьогодні активно застосовується в різних сферах фінансів, включаючи страхування, лізинг, управління активами та інвестиції. У 2023 році блокчейн-технології стали основною технологією для обробки фінансових транзакцій в офшорних зонах, забезпечуючи швидкість, прозорість і зниження витрат на обробку платежів. За оцінками експертів, вартість транзакцій з використанням блокчейн у 2024 році досягла 10 трлн доларів, і цей показник зростає з кожним роком.

Що стосується впливу на економічний ландшафт, то офшорне банківництво сьогодні дозволяє транснаціональним корпораціям знижувати податкові витрати. Сучасні банки, що функціонують у офшорних зонах, допомагають знизити фінансові навантаження за допомогою уникнення подвійного оподаткування та оптимізації міжнародних фінансових потоків. Зокрема, у 2022 році найбільші міжнародні компанії, такі як Google, Amazon та Microsoft, активно використовують офшорні зони для оптимізації податкових витрат. У випадку з Google, компанія перенесла частину своїх доходів на рахунки в офшорних юрисдикціях, що дозволило їй знизити податкові витрати на 30%.

Сучасні офшорні банки також пропонують новітні фінансові інструменти для корпоративних клієнтів, такі як коштовні активи в криптовалюті та блокчейнтехнології для швидких міжнародних трансакцій. Технології, як віртуальні валюти та онлайн-платформи, не лише допомагають компаніям

уникати високих податків, але й дозволяють диверсифікувати свої інвестиції, зменшуючи ризики, пов'язані з традиційними фінансовими ринками.

Таким чином, офшорне банківництво, завдяки стрімкому розвитку новітніх технологій, значно змінює правила гри на фінансовому ринку, пропонуючи компаніям нові можливості для розвитку та оптимізації своїх фінансових потоків. Вже сьогодні, завдяки інноваційним рішенням, світове фінансування стало більш гнучким, ефективним і зручним для всіх учасників ринку.

2.2 Розвиток офшорних зон в країнах Азії, Європи та Америки та міжнародне співробітництво (анти-офшорне регулювання) у вирішенні проблеми деофшоризації підприємницької діяльності.

Розвиток офшорних зон в умовах активного руху фінансових потоків, інтеграції бізнесу на міжнародному рівні та неперервного впровадження глобалізаційних процесів значно впливає на економічні системи країн, в яких ці офшорні зони функціонують, а також на країни, що стають основними постачальниками капіталу до таких територій. Оскільки офшорні юрисдикції зазвичай асоціюються з низьким податковим навантаженням, відсутністю суворих фінансових регуляцій і високим рівнем анонімності, зростання їх числа в світі не могло не мати значного впливу на глобальну економіку. У зв'язку з цим виникає необхідність більш детально розглянути особливості та наслідки руху капіталу через офшорні зони, а також їх вплив на економіки різних країн. На сьогоднішній день, в умовах постійної боротьби за інвестиції та створення сприятливих умов для ведення бізнесу, все більше компаній, особливо великих транснаціональних корпорацій, обирають юрисдикції з лояльними податковими умовами для оптимізації своїх витрат. Зокрема, це стосується таких юрисдикцій, як Кайманові острови, Віргінські острови, Сингапур, Люксембург, а також менш відомі території, що мають податкові пільги, для здійснення міжнародних операцій. Вибір таких зон для розміщення активів дозволяє значно знизити податкове навантаження та уникнути бюрократичних перешкод, які існують у країнах з високим рівнем оподаткування.

Особливо важливим є питання впливу офшорних зон на країни, які є головними економічними гравцями на світовому рівні, як-от США, Великобританія, Китай, Японія та країни ЄС. Ці країни втрачають значні суми податкових надходжень через переміщення капіталу в офшорні юрисдикції. За оцінками, в останні роки глобальний відтік фінансів до офшорних зон щорічно досягає сум, що

вимірюються сотнями мільярдів доларів. Втрата податкових надходжень на тлі економічних криз або необхідності фінансувати соціальні програми та державні витрати призводить до збільшення державного боргу та зниження рівня національних інвестицій.

Розвинені економіки, що мають великий обсяг міжнародної торгівлі та виробництва, змушені адаптувати свої стратегії в боротьбі з офшоризацією. Тому країни, що входять до G7, активно працюють над удосконаленням своїх податкових систем, зокрема шляхом укладення багатосторонніх угод про обмін податковою інформацією. Така ініціатива, як «Обмін податковою інформацією» від ОЕСР, дозволяє країнам отримувати більш точну та своєчасну інформацію щодо фінансових активів, що зберігаються в офшорних зонах, що сприяє боротьбі з ухиленням від сплати податків і відмиванням грошей.

Не менш важливим є і боротьба з небажаними фінансовими практиками, пов'язаними з офшорними зонами, такими як спекулятивні операції, відмивання доходів від незаконної діяльності, а також фінансування тероризму та кіберзлочинності. Зокрема, офшорні зони є зручним інструментом для приховування реальних володільців підприємств, завдяки використанню підставних осіб та компаній з непрозорою структурою власності. Це створює серйозні проблеми для держав, що намагаються забезпечити фінансову стабільність і прозорість своїх економічних систем.

Зростання глобалізації та швидкий розвиток фінансових технологій зробили офшорні зони ще більш привабливими для підприємців. Блокчейн-технології та криптовалюти, що активно використовуються в офшорному банкінгу, ще більше ускладнили регулювання фінансових потоків. Оскільки криптовалюти не підлягають жорсткому контролю і мають високу волатильність, їх використання у фінансових операціях значно ускладнює процес відстеження та контролю за міжнародними фінансовими потоками. Водночас криптовалютні платформи,

такі як Bitcoin або Ethereum, забезпечують високий рівень конфіденційності і дозволяють здійснювати транзакції без необхідності проходити через традиційні фінансові установи, що стає привабливим для підприємців, які прагнуть до мінімізації своїх податкових зобов'язань.

Крім того, офшорні зони можуть бути важливими для забезпечення фінансування міжнародних бізнес-проектів. Однак на сучасному етапі розвинені економіки все більше орієнтуються на посилення податкового контролю та зменшення привабливості офшорних юрисдикцій. У зв'язку з цим на міжнародному рівні активно ведеться боротьба з офшоризацією через укладення багатосторонніх угод між країнами, які мають на меті забезпечити рівні умови для ведення бізнесу та запобігти ухиленню від податків.

Наприклад, у 2020 році Європейський Союз запровадив нові правила боротьби з агресивним податковим плануванням, зокрема щодо використання офшорних зон для уникнення сплати податків. В рамках цих змін компанії, що мають великий обсяг операцій в офшорних зонах, тепер повинні докладно звітувати про свої фінансові операції, що дозволяє зменшити ризики для державних бюджетів країн ЄС.

У свою чергу, такі країни, як Сингапур та Люксембург, зберігають свою позицію важливих фінансових центрів, однак і вони з часом вводять нові правила для підвищення прозорості та запобігання зловживанням в офшорному бізнесі. Таким чином, глобальні процеси, спрямовані на боротьбу з офшоризацією, вимагають комплексного підходу, що включає як посилення міжнародного співробітництва, так і внутрішні реформи країн, спрямовані на забезпечення більш прозорих і справедливих економічних умов.

Проте, незважаючи на значні зусилля, офшорні зони все ще залишаються важливими елементами міжнародної економіки, і тому проблема деофшоризації залишається актуальною для всього світового співтовариства.

Рисунок 2.2 Походження найбагатших людей світу та етимологія їх бізнесу

Джерело: [13]

Як бачимо, певна частина «фігурантів» списку найбагатших людей світу і справді проживають на територіях офшорних зон і ведуть там бізнес, але, більшість все-таки є вихідцями з розвинутих країн, на кшталт США чи Британії. На тлі стрімкого та масштабного відтоку капіталу з економік розвинутих країн виникають ряд негативних економічних наслідків, які зачіпають основні макроекономічні показники. Перш за все, варто відзначити зменшення грошової маси в обігу всередині країни, що має прямий вплив на стабільність економічної системи та здатність національних валют підтримувати свою вартість. Зниження грошової бази часто веде до інфляційних процесів та зменшення доступності кредитних ресурсів для підприємств і населення, що погіршує інвестиційний клімат і обмежує економічне зростання.

Другим суттєвим наслідком є значне скорочення податкових надходжень до державних бюджетів. Оскільки частина капіталу, що міг би бути обкладений податками в країні, переміщається в офшорні зони, держави втрачають важливі джерела доходів, що негативно позначається на фінансуванні соціальних програм, інфраструктурних проєктів та забезпеченні економічної стабільності. Це також веде до погіршення стану платіжного балансу, оскільки країна втрачає іноземні інвестиції, що негативно позначається на курсі національної валюти та збільшує дефіцит поточного рахунку.

Одним із найбільших ризиків є посилення корупції та відмивання грошей, оскільки переміщення фінансових ресурсів через офшорні зони дозволяє приховувати реальних бенефіціарів та джерела походження коштів. Це створює сприятливі умови для кримінальних та корупційних схем, що порушують законодавство та підривають довіру до інститутів влади. Як наслідок, держави змушені витратити значні ресурси на боротьбу з корупцією та відмиванням грошей, що ускладнює ведення бізнесу і послаблює інвестиційний клімат.

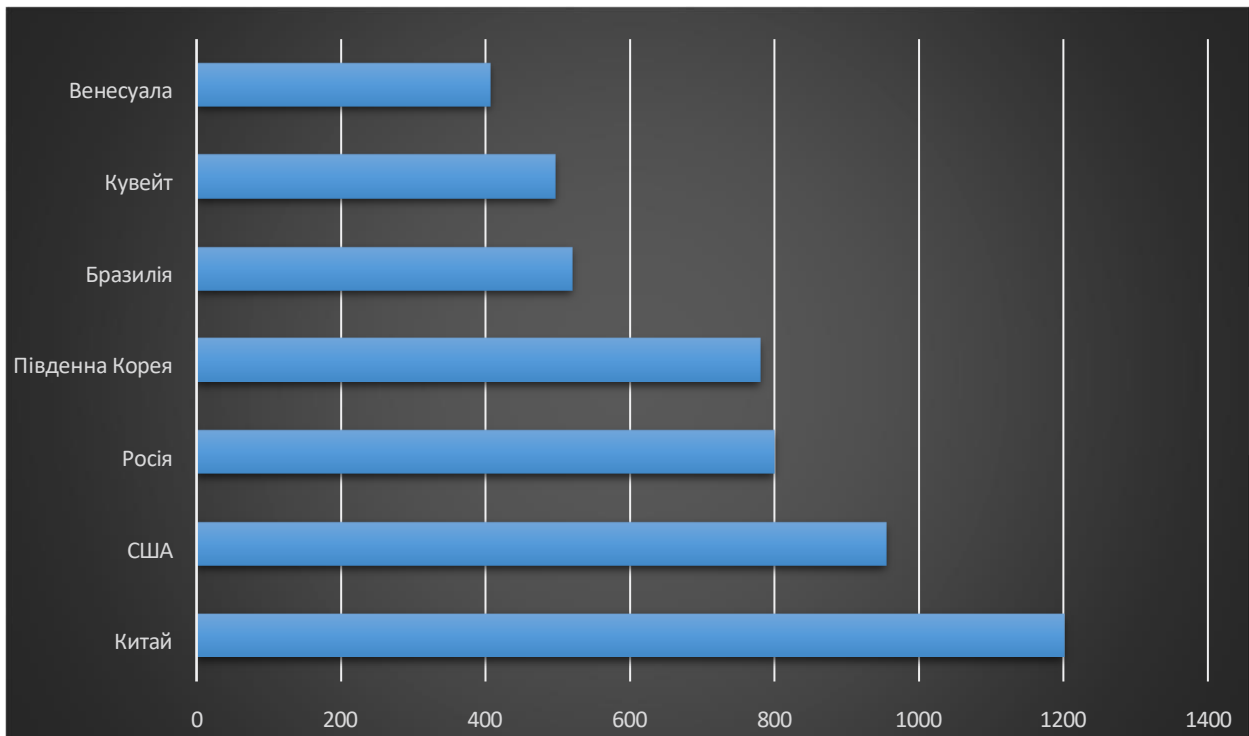
Невід'ємною частиною цих процесів є зростання дефіциту державного бюджету, оскільки зменшення прибуткової частини через втрату податкових надходжень створює серйозні труднощі для фінансування важливих державних витрат. Це може призвести до необхідності скорочення соціальних виплат або збільшення державного боргу, що в свою чергу впливає на стабільність фінансової системи. Зниження активності та ефективності фінансових інститутів також є неминучим наслідком відтоку капіталу. Втрата важливих інвестицій та скорочення обсягу економічної активності веде до зменшення доходів банків, страхових компаній та інших фінансових установ, що погіршує їх здатність до надання кредитів та фінансування великих інфраструктурних проєктів. Це обмежує економічне зростання та погіршує доступ підприємців до необхідних фінансових ресурсів. Не менш важливим є процес реорганізації стратегічно важливих підприємств і

інтернаціоналізація виробництв, що, хоча і має потенціал для розширення бізнесу, також може призвести до негативних наслідків, таких як виведення робочих місць або технологій за кордон. Зокрема, деякі компанії можуть переїжджати до країн з більш вигідними податковими умовами, що призводить до зниження рівня інвестицій у місцеву економіку та створює додаткові труднощі для національних ринків праці.

За даними міжнародної організації Tax Justice Network (TJN), у 2020 році без оподаткування в офшорних юрисдикціях перебувало від 23 до 32 трильйонів доларів США. Це велика сума, що не враховує вартості дорогої нерухомості або фінансових активів, що утримуються в таких зонах. Враховуючи масштаби відтоку капіталу, це значна частина глобальних фінансових ресурсів, яка могла б бути використана для стимулювання економік країн, що знаходяться в найбільш вигідних для бізнесу регіонах.

Такий значний відтік капіталу має серйозні економічні наслідки для країн, що втрачають важливі фінансові потоки. Втрата доходів від податків призводить до необхідності збільшення державних запозичень, що знижує економічну стабільність на макрорівні. Тому боротьба з офшоризацією та ухиленням від податків, в тому числі через міжнародні механізми співпраці, є важливим кроком для забезпечення стабільності глобальної економіки та підвищення її прозорості.

Рисунок 2.3 Розмір фінансових операції розвинутих країн світу з офшорним сектором протягом 1990-2019 рр., млрд дол

Джерело: [12]

На фоні стрімкого розвитку глобальної економіки, зокрема інтернаціоналізації фінансових потоків, офшорні зони та їхні особливості набувають дедалі більшого значення для країни та її підприємницької діяльності. Якщо для найбільших торгових держав, таких як США та Китай, наявність офшорів є логічною та зрозумілою через високу концентрацію виробничих потужностей та капіталу, то ситуація в інших країнах є значно більш складною. Тому важливо розглянути регіональні особливості, особливості фінансових потоків і вплив офшорних юрисдикцій на розвиток економіки в контексті конкретних країн.

Європа. Європейський континент є однією з найбільших світових економічних сил і концентрує значну частину світових виробничих та фінансових ресурсів. Однак більшість країн, що входять до Європейського Союзу, мають власну податкову політику, яка дещо обмежує можливості для розвитку традиційних офшорів. Проте існують країни, які, незважаючи на свою інтеграцію в ЄС, зберігають досить лояльні умови для ведення бізнесу, що включають вигідні податкові ставки та сприятливі умови для офшорної діяльності.

До таких країн можна віднести Люксембург, Мальту та Кіпр. Люксембург, наприклад, є одним з найбільш відомих офшорних центрів Європи. Хоча країна входить до складу ЄС, вона пропонує значні податкові пільги для іноземних компаній, зокрема для міжнародних холдингів і фінансових установ. Кіпр, у свою чергу, став популярним завдяки низьким ставкам податку на прибуток та доступності юридичних послуг для міжнародного бізнесу. Мальта, хоча й є членом ЄС, також пропонує низький рівень оподаткування і вигідні умови для створення компаній у сфері інвестиційних послуг та фінансів.

Ці країни, незважаючи на свою інтеграцію до ЄС, мають пільгові умови для бізнесу, завдяки чому багато міжнародних компаній обирають їх для реєстрації своїх дочірніх компаній або холдингів. Крім того, низька ставка податку на прибуток (наприклад, 12,5% на Кіпрі) приваблює підприємців, які прагнуть мінімізувати податкові витрати.

Але є й такі території, як острів Гібралтар, що вважається частиною Великої Британії, та острів Мадейра в Португалії, які також можуть слугувати вільними економічними зонами для міжнародних бізнесменів. Вони мають своє специфічне податкове законодавство, яке заохочує іноземні інвестиції. Загалом, боротьба з офшорними територіями в Європі зокрема стає все більш суворою. ЄС активно впроваджує ініціативи щодо запобігання ухиленню від податків,

такі як автоматичний обмін фінансовою інформацією між державами та заходи по боротьбі з розмиванням податкової бази і переміщенням прибутків. Одним з таких інструментів є проект BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), що орієнтований на закриття «податкових лазівок» для багатонаціональних корпорацій.

Азія та Тихоокеанський регіон. Азійський та Тихоокеанський регіон є ще одним важливим центром для міжнародних фінансових потоків, де також поширені вільні економічні зони. Проте тут ситуація є дещо іншою, адже більшість країн цього регіону має більш розвинену інфраструктуру для ведення бізнесу, і вільно економічні зони поширені значно більше.

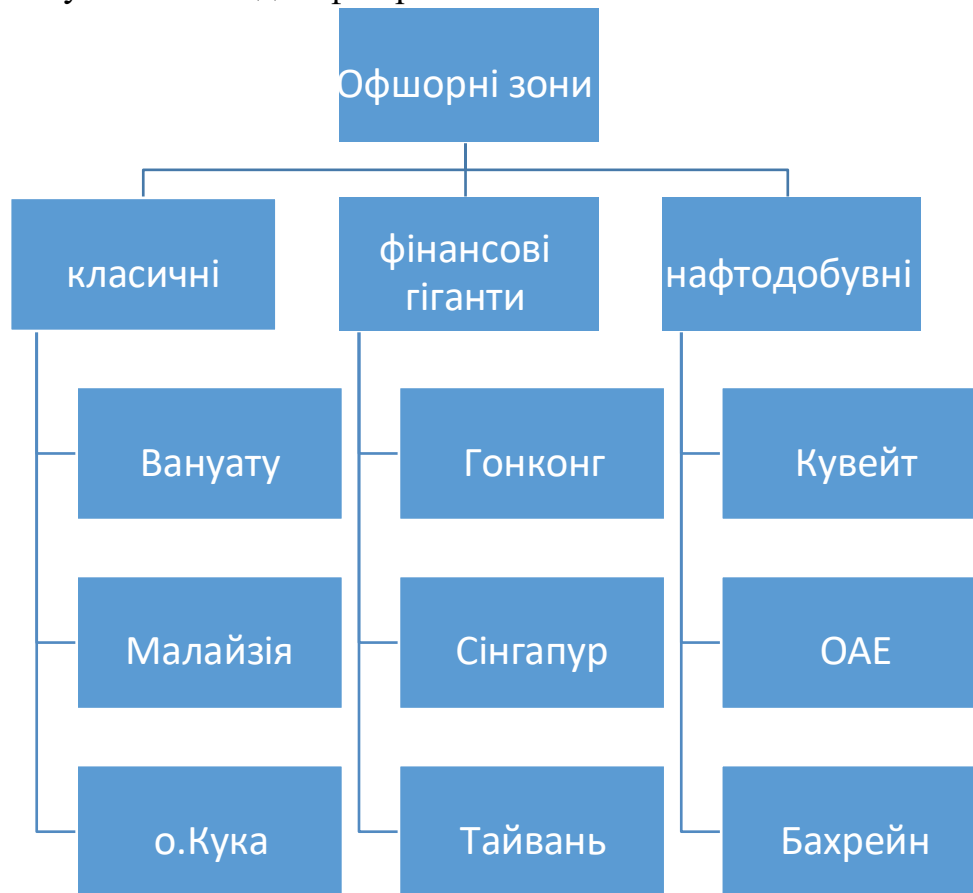
Одним з найбільш яскравих прикладів є Гонконг, який є одним з найпопулярніших фінансових центрів світу завдяки своїй стабільній економічній ситуації та низьким податковим ставкам. Також популярними є Сінгапур і Макао, які займають важливу роль в азійській економіці завдяки розвиненій банківській системі та вигідним податковим умовам для бізнесу. Всі ці країни пропонують значні податкові пільги для міжнародних інвесторів і підприємців, що робить їх привабливими для реєстрації бізнесу та інвестицій. Однак, якщо в Європі є строгі механізми боротьби з офшорними зонами, то в Азії ця проблема менш виражена, адже не всі країни мають стандартизовані угоди щодо боротьби з ухиленням від податків і фінансовими зловживаннями. У деяких країнах, таких як Таїланд та Філіппіни, офшорні компанії можуть працювати в більш «вільному» правовому полі, що призводить до використання цих територій для ухилення від податків і фінансових маніпуляцій.

Незважаючи на меншу стандартизацію правил у порівнянні з Європою, на рівні регіону активно вживаються заходи для вдосконалення фінансового контролю і запобігання відмиванню грошей. Зокрема, Сінгапур продовжує розвивати свої закони щодо боротьби з відмиванням грошей та ухиленням від

податків, що включає поглиблену співпрацю з міжнародними організаціями і іншими країнами регіону.

Таким чином, кожен регіон має свої унікальні особливості в контексті офшорних зон та потоків капіталу, що рухаються через ці юрисдикції. Однак загальна тенденція зростання глобальних фінансових потоків через офшорні зони не змінюється, і країни продовжують пристосовувати своє законодавство для приваблення іноземних інвестицій та зниження податкового навантаження. В Азійсько-Тихоокеанському регіоні можна виділити наступні групи офшорних зон (рис.2.4):

Рисунок 2.4. Види офшорних зон Азії

Джерело: [14]

У регіоні можна виділити три основні групи офшорних юрисдикцій, хоча фактично дві з них представлені розвинутими країнами з лояльним податковим

режимом. Перша група, так звані «фінансові гіганти», включає такі країни, як Острів Гернсі, Сінгапур та Люксембург, які є важливими міжнародними центрами для ведення бізнесу, торгівлі товарами та послугами. Хоча ці країни не є класичними офшорними зонами, їх податкові ставки і сприятливе регулювання роблять їх де-юре офшорними юрисдикціями. Ці країни, незважаючи на наявність низьких податків, відрізняються від традиційних офшорних зон тим, що їх економіка в значній мірі орієнтована на реальні інвестиційні потоки та інновації. Вони активно залучають міжнародний капітал, надаючи вигідні умови для ведення бізнесу, хоча з часом рівень податкового навантаження дещо зріс. Наприклад, у Сінгапурі у 2021 році податок на прибуток для корпорацій був підвищений з 12% до 15%, що вказує на зміну податкової політики у напрямку більш жорсткої регуляції.

Інша група країн представлена нафтодобувними державами, які у минулому були відомі своїми низькими податковими ставками. Ці країни, такі як Об'єднані Арабські Емірати та Катар, через надлишок доходів від експорту нафти в кінці ХХ століття змогли знизити податкове навантаження та привабити міжнародне фінансування для диверсифікації своїх економік. Однак у результаті значного розвитку цих економік та впровадження більш жорстких стандартів фінансової прозорості, ці країни вже давно вийшли з "чорного списку" офшорів і активно беруть участь у міжнародних фінансових ринках.

Третю групу складають традиційні офшорні юрисдикції, серед яких найвідоміші є Вануату, Кайманові острови та Мальта. Такі території, як Вануату, мають низький податок на прибуток — всього 4%, а Кайманові острови пропонують нульову ставку податку на прибуток для компаній, які не ведуть діяльності на їх території. В цих країнах наявні умови для відмивання коштів, а також для фінансування сумнівних бізнесів, включаючи відмивання доходів, отриманих від злочинної діяльності або корупції. Багато таких юрисдикцій

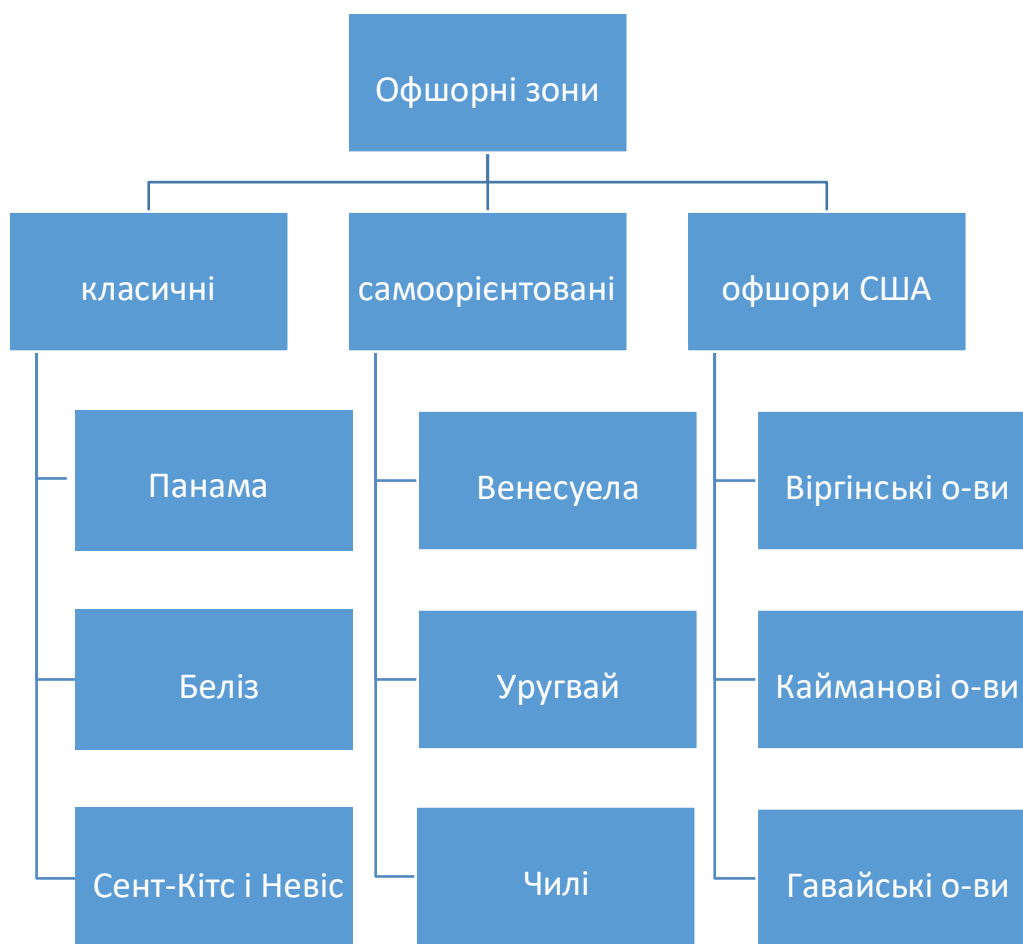
зберігають свою популярність через низькі вимоги до прозорості фінансових операцій, що робить їх привабливими для тих, хто хоче уникнути національних податків чи регуляцій. За даними міжнародних організацій, обсяг фінансових потоків, що проходять через ці зони, досягає трильйонів доларів щороку.

Що стосується Латинської Америки та Карибського басейну, то цей регіон включає кілька важливих міжнародних фінансових центрів. В основному це Сполучені Штати Америки, які є найбільшим економічним гравцем у світі, та країни, такі як Панама та Коста-Рика, які привертають міжнародні інвестиції завдяки сприятливому податковому режиму. Панама, наприклад, не має податку на доходи, отримані за межами країни, що робить її привабливою для реєстрації компаній та інвестиційних фондів. У 2020 році було зафіксовано, що майже 70% міжнародних компаній, що працюють в Латинській Америці, реєструють свої офіси саме в Панамі через її вигідне податкове законодавство. Однак зростаючий тиск з боку міжнародних організацій змушує ці країни запроваджувати нові стандарти щодо прозорості та фінансової звітності.

Усі ці офшорні юрисдикції, хоча й пропонують вигідні умови для бізнесу, стали об'єктами міжнародного контролю і боротьби з податковими махінаціями та відмиванням грошей. Вони більше не є «чистими» офшорами, а й разом з тим знаходяться під постійним контролем таких організацій, як Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та міжнародні фінансові інститути, що вимагають покращення стандартів фінансової прозорості та боротьби з ухиленням від оподаткування.

В даному регіоні офшорні центри також можна розділити на 3 групи (рис 2.5).

Рисунок 2.5 Офшорні юрисдикції американського континенту

Джерело: [16]

У Північній Америці, в безпосередній близькості до США, знаходиться кілька островних юрисдикцій, що спеціалізуються на фінансових операціях, особливо з американськими компаніями. Основним джерелом доходу для цих територій є не виробництво товарів чи послуг, а саме фінансові операції. Податкові ставки в таких країнах часто визначають місцеві еліти або ж американські компанії, що ведуть бізнес на їх території. Острів Бермуди, для прикладу, є класичним прикладом юрисдикції, де корпоративний податок відсутній, а місцеві податкові ставки знижуються через політику сприяння іноземним інвестиціям. Згідно з даними 2022 року, обсяг прямих іноземних інвестицій на Бермудських островах сягав 4.5 млрд доларів США. Проте, подібні юрисдикції значною мірою обмежені в рамках міжнародних податкових угод та

вимагають більш ретельної звітності для підприємств, що здійснюють фінансові операції з ними.

Наступна група країн є найбільш чисельною та об'ємною за своїми фінансовими оборотами. Ці країни значною мірою орієнтовані на грошові перекази з усього світу і, по суті, формують собою квінтесенцію ознак класичних офшорних територій. Вони характеризуються низькими податковими ставками, відсутністю звітності та майже безперешкодним процесом відкриття бізнесу. Острівні юрисдикції, як, наприклад, Кайманові острови, Британські Віргінські острови та Сейшели, є типічними офшорами з мінімальними вимогами до звітності та практично нульовими податками для компаній, що зареєстровані на їх території. У 2020 році, за оцінками, в офшорних юрисдикціях Карибського басейну було оброблено понад 30% глобальних фінансових переказів. Вони є популярними для реєстрації міжнародних компаній, зокрема в таких сферах, як онлайн-казино, букмекерські контори та інші фінансові послуги. Наприклад, на Британських Віргінських островах 50% всіх зареєстрованих компаній спеціалізуються саме на фінансових послугах або гральному бізнесі. Враховуючи мінімальні податкові вимоги, такі юрисдикції стали основними центрами для реєстрації транснаціональних корпорацій.

Офшорні компанії в цих регіонах можуть працювати анонімно, з мінімальними вимогами до фінансової звітності та без значних обмежень з боку місцевих податкових органів. Багато таких офшорних юрисдикцій, зокрема в Карибському басейні, не є частиною міжнародних податкових угод про уникнення подвійного оподаткування, що дозволяє бізнесам значно знизити податкове навантаження, хоча це також створює потенційні ризики для відмивання коштів та фінансування незаконної діяльності.

Третій тип офшорних територій представлений країнами Латинської

Америци, що знаходяться на континенті, а не на островах. Сюди належать Венесуела, Чилі, Уругвай та інші країни, що мають великі природні ресурси, зокрема нафту, полімерні руди та золото. Ці країни часто використовують офшорні зони для приховування значних коштів, зароблених від експорту природних ресурсів. Венесуела, яка займає перше місце у світі за запасами нафти, має специфічну ситуацію з офшорними зонами, де практично вся нафтова промисловість контролюється державними структурами, а корупція та відмивання коштів через офшорні юрисдикції стали поширеною практикою. Офшорні території в цих країнах часто існують лише на папері або є дуже малими за розмірами, іноді навіть не маючи власної адміністрації. Ці зони використовуються для збереження доходів, отриманих від експорту природних ресурсів, що дозволяє політичним елітам значно збільшувати свої статки, мінімізуючи національне оподаткування. У Венесуелі, наприклад, ці процеси супроводжуються постійними кризами та соціальною напругою серед населення, яке не отримує реальних переваг від існування таких офшорних зон. Подібні практики призводять до розшарування суспільства, де економічний розвиток значно знижений, а корупційні схеми стають основним механізмом підтримки влади.

Таким чином, країни Латинської Америки, зокрема Венесуела, Чилі та Уругвай, демонструють приклад того, як наявність природних ресурсів може стати не тільки джерелом економічного зростання, але й підґрунтям для створення офшорних схем, які часто використовуються для приховування значних фінансових потоків, що здебільшого не приносить користі суспільству, а лише збагачує вузькі еліти.

У відповідь на зростаюче поширення офшорних зон, що значно впливає на стабільність світової економіки, міжнародне співтовариство активно вживає заходів для боротьби з такими практиками. Офшорні юрисдикції, що сприяють

ухиленню від податків, відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, стали серйозною загрозою для глобальної економічної безпеки.

Основним координатором цих зусиль є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) разом із країнами “Великої двадцятки”. Однак єдина країна, що залишається поза увагою цього кола, — це Велика Британія, яка контролює майже 40% світових офшорних юрисдикцій, що створює для неї особливі політичні та економічні виклики щодо боротьби з фінансовими схемами.

З 2010 року, коли в Лос-Кабосі відбувся Міжнародний форум, ОЕСР активізувала свої дії з моніторингу фінансових потоків і боротьби з ухиленням від сплати податків. В результаті цих заходів було створено нові механізми для боротьби з офшорними практиками, зокрема Групу рівноправного розгляду (PRG), яка займається координацією національних органів влади в питаннях контролю за фінансовими потоками.

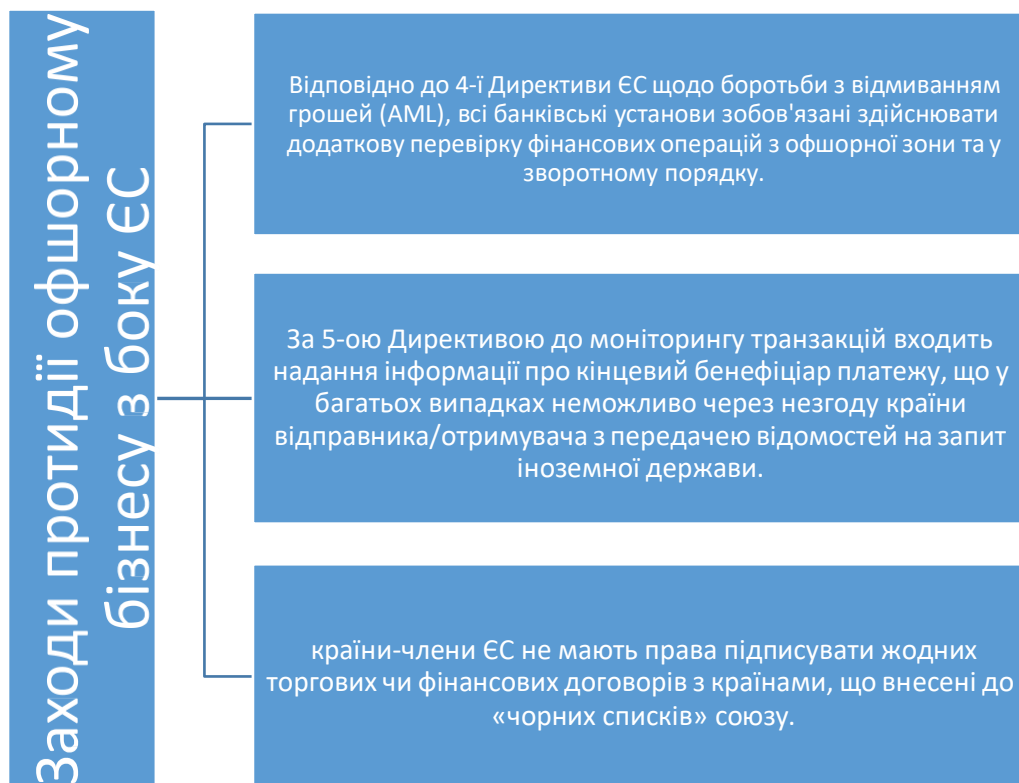
Наразі багато держав намагаються вирішити проблему великого обсягу податкових недонаходжень через поступове впровадження нових нормативноправових актів. Ключовим прикладом є американська ініціатива FATCA (Закон про оподаткування рахунків нерезидентів), яка вимагає від іноземних фінансових установ звітувати про рахунки американських громадян. Зокрема, План ОЕСР/G20 BEPS (План боротьби з ухиленням від податків) став важливим кроком на шляху до зменшення можливостей для створення офшорних схем, а також до виявлення транскордонних податкових зловживань. У ЄС схожим чином діє Четверта директива по боротьбі з відмиванням коштів (4 AML Directive), що вимагає від держав-членів підвищити прозорість фінансових операцій і забезпечити ефективні механізми боротьби з офшорними фінансовими схемами.

Особливого значення набув розширений "чорний список" ЄС, який з 2018 року був розширений втричі, збільшивши число країн, що не співпрацюють з європейськими податковими органами, з 5 до 15. Це означає, що ці країни тепер стикаються з більшими обмеженнями та більш строгим контролем під час взаємодії з європейськими країнами. Такі зміни створюють серйозні бар'єри для бізнесу, зареєстрованого в цих юрисдикціях, і для фізичних осіб, які ведуть свою діяльність у таких країнах.

Європейський Союз, окрім консультативних послуг, активно застосовує економічні санкції та проводить "торгову війну" з країнами, які є осередками офшорного фінансового руху. Це включає введення додаткових вимог до прозорості фінансових операцій, посилення контролю за рухом коштів і запровадження санкцій для країн, що не виконують міжнародні податкові зобов'язання. ЄС, разом з іншими міжнародними організаціями, працює над створенням більш суворих стандартів для офшорних юрисдикцій, щоб зменшити ризики відмивання коштів і ухилення від податків на глобальному рівні.

Ці ініціативи свідчать про те, що міжнародна спільнота серйозно налаштована боротися з офшорними схемами і зменшувати їхній вплив на глобальну економіку, створюючи нові бар'єри для країни, що продовжують підтримувати або сприяти тіньовим фінансовим операціям.

Рисунок 2.6 Заходи щодо боротьби ЄС з офшорними зонами

Джерело: [17]

Однією з ключових причин активізації боротьби з офшорними зонами стало початок глобальної економічної кризи 2009 року. У цей період Сполучені Штати, намагаючись подолати економічні труднощі, стали активно заохочувати приток капіталу до країни, одночасно обмежуючи його відтік. Наприклад, улітку 2009 року уряд США запровадив санкції проти одного з найбільших банків Швейцарії — UBS. Це рішення спричинило довготривалі судові процеси, в результаті яких банк був змушений виплатити значні компенсації і розкрити списки своїх клієнтів. Цей випадок став сигналом для Швейцарії щодо відмови від її статусу офшорної юрисдикції.

Згодом у період кризи США також внесли до списку офшорних зон нові території, зокрема Тайвань, що значно ускладнило дипломатичні стосунки з Китаєм.

Сьогодні уряди багатьох розвинених країн намагаються впроваджувати механізми для зменшення відтоку капіталу до офшорних юрисдикцій.

Наприклад, Велика Британія знову планує запровадити податкову амністію, аналогічну тій, що була проведена в 2006 році. Тоді британцям було надано можливість повідомити про наявність незадекларованих рахунків за кордоном, за умови сплати значно зниженої суми штрафу, що дозволило британському уряду зібрати 400 мільйонів фунтів стерлінгів у вигляді податкових надходжень. Незважаючи на великі втрати від офшорної діяльності, США не вводять занадто жорстких обмежень проти певних офшорних і напів-офшорних зон. Це пояснюється тим, що деякі з цих країн є важливими економічними партнерами США, і введення санкцій проти них може завдати значно більшої шкоди, ніж втрати від ухилення від податків. Американська економіка також отримує вигоду від притоку коштів на офшорні зони, що знаходяться під контролем США.

Однак, з іншого боку, можна зробити висновок, що саме США і Європа найбільше страждають від офшорних схем і повинні активізувати свою боротьбу з ними. По-перше, за даними досліджень, США є найбільшим (після Китаю) джерелом відтоку капіталу до офшорів. Щорічні втрати через офшорні схеми оцінюються в 300 мільярдів доларів, що становить майже 2% від річного ВВП країни.

По-друге, США, як єдиний емітент головної світової валюти, повинні постійно випускати додаткові гроші для підтримки стабільності власної економіки та глобальної фінансової системи. Водночас на офшорних рахунках зберігаються мільярди доларів, які можуть бути вивільнені в будь-який момент, що загрожує різким падінням курсу долара та економічною кризою в США.

Загалом, боротьба з офшорними юрисдикціями на міжнародному рівні характеризується кількома основними заходами, які вживають багато країн: □ **Ізоляція офшорних зон і їхніх товарів** – застосування економічних санкцій до країн, що підтримують офшорні схеми.

- **Міжнародна співпраця у боротьбі з вільно економічними зонами** – спільні зусилля країн для посилення контролю за фінансовими потоками.
- **Уніфікація податкових режимів** або створення подібних умов для оподаткування в більшості країн з метою зменшення податкових ухилянь. □ **Стимулювання економічного зростання** через антикризові заходи, такі як зниження податкового навантаження на інвестиції.
- **Інноваційні технології** – введення криптовалют як альтернативи традиційним фінансовим інструментам для обмеження відтоку національної валюти.
- **Обов'язкове декларування доходів та активів підприємств і фізичних осіб**, щоб зробити економічні потоки більш прозорими та контрольованими.

Висновок до розділу 2

Отже, в даному розділі нами було охарактеризовано основні напрямки розвитку сучасних офшорних юрисдикцій світу. Зокрема, на нашу думку, основними тенденціями на даний час можна назвати наступні:

- занепад «старих» офшор, на кшталт Швейцарії та США, та розвиток малих острівних вільних економічних зон
- розвиток електронної комерції та криптовалют
- створення реального бізнесу на цих територіях, який часто є нелегальним в інших країнах(наприклад, ігровий бізнес)

Нами також було сформульовано основні особливості розвитку офшорних зон на території різних континентів, зокрема таких:

- 1) Більшість Європейських офшор існує лише у вигляді зон низького оподаткування, при тому маючи доволі жорсткі інструменти контролю, що дозволяє їм розвивати торгове партнерство з країнами ЄС
- 2) Азійський регіон характеризується наявністю зон вільного оподаткування, які фактично вже давно перейшли до розряду умовно розвинутих країн, на кшталт Гонконгу, ОАЕ чи Сінгапуру
- 3) Американський та Латиноамериканський регіон залишився найбільшим осередком озповсюдження офшорних юрисдикцій, більшість з яких входять до «чорних списків» розвинутих країн

Також нами було з'ясовано основні особливості розвитку боротьби з офшорними зонами з боку міжнародних організацій(зокрема Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва і розвитку) та найбільш розвинутих

країн світу, а також запропоновано ряд заходів, що допоможуть у процесі боротьби з офшорними територіями та їх розповсюдженням.

Нами було виявлено, що основними засобами боротьби з офшорами, на даний момент є наступні:

- «блокада» офшорних зон та їх товарів
- Кооперація у боротьбі з вільно економічними зонами
- Встановлення єдиного (або принаймні подібного) режиму

оподаткування в більшості країн

- Стимулювання антикризових явищ в економіках
- Використання новаторських підходів та технологій у розвитку економік (так, наприклад, деякі країни уже ввели або вводять криптовалюту як засіб платежів в країні задля припинення відтоку валюти з країни)
- Введення обов'язкового декларування доходів підприємств

З іншого боку, нами також було зазначено, що повнометражну боротьбу з вільно економічними зонами країнам не дозволяють норми міжнародного права, зокрема політика невтручання у внутрішні справи, заборона в'їськогвого чи інших видів тиску, а також, звичайно поширення великих компаній, яким вигідний такий вид підвищення прибутковості та глобалізаційний вплив, який робить можливим безперешкодні фінансові потоки між країнами.

Розділ 3. Вплив офшорних юрисдикцій на функціонування української економіки. Негативний вплив на економіку країни через функціонування українських компаній на території офшорних зон

3.1 Сучасний стан розвитку відносин української економіки з офшорними зонами. Офшорні проблеми української економіки

Наша держава не залишається осторонь міжнародних процесів, одним з яких є якраз «офшоризація бізнесу». Наша країна протягом своєї короткої історії доволі часто була помічена у користуванні послугами офшорних територій та суб'єктів їх господарювання (банків, дочірніх компаній тощо). Саме тому виникає необхідність аналізу процесів, що пов'язані з офшорними зонами та впливають на розвиток української економіки.

В Україні, як відомо, в останнє десятиліття фіскальна політика держави значно змінюється в сторону стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу. Даний механізм приводиться в дію за рахунок знижених податкових ставок, а також пільгових режимів оподаткування.

Саме через це малий та середній бізнесу не приймає участі в будь-яких офшорних схемах, адже, по-перше, рівень їх доходів є доволі незначним і часто навіть не досягає мінімального можливого рівня згідно законодавств офшорних юрисдикцій, а, по-друге, достатньо лояльний режим оподаткування на рівні 38% дозволяє сплачувати податки не більші, аніж компанія гіпотетично могла б заробити при спробі відмивання коштів.

Цей факт, з іншого боку, може робити нашу країну «офшором» для більшості країн світу, але, інвестиційний клімат в Україні все ж залишається на доволі низькому рівні через військові дії в країні, високий рівень корупції та наявність такого «лояльного» податкового навантаження лише на малий бізнес.

Головними гравцями «офшорного ринку», згідно Держслужби статистики є крупні компанії, що мають фінансову можливість створювати дочірні компанії на території іноземних держав з метою збільшення доходів, шляхом уникнення

оподаткування в Україні, адже, як було сказано, знижені податкові ставки використовуються, перш за все, для малого та середнього бізнесу, а представники великих компаній повинні працювати в режимі значного податкового навантаження, навіть у порівнянні з країнами Європи.

В цілому, можна стверджувати, що Україна у світовому потоці офшорного капіталу займає далеко не перше місце як по кількості резидентів, що ведуть діяльність на території вільно економічних зон, так і по грошовому обороту з цими країнами. (рис. 3.1)

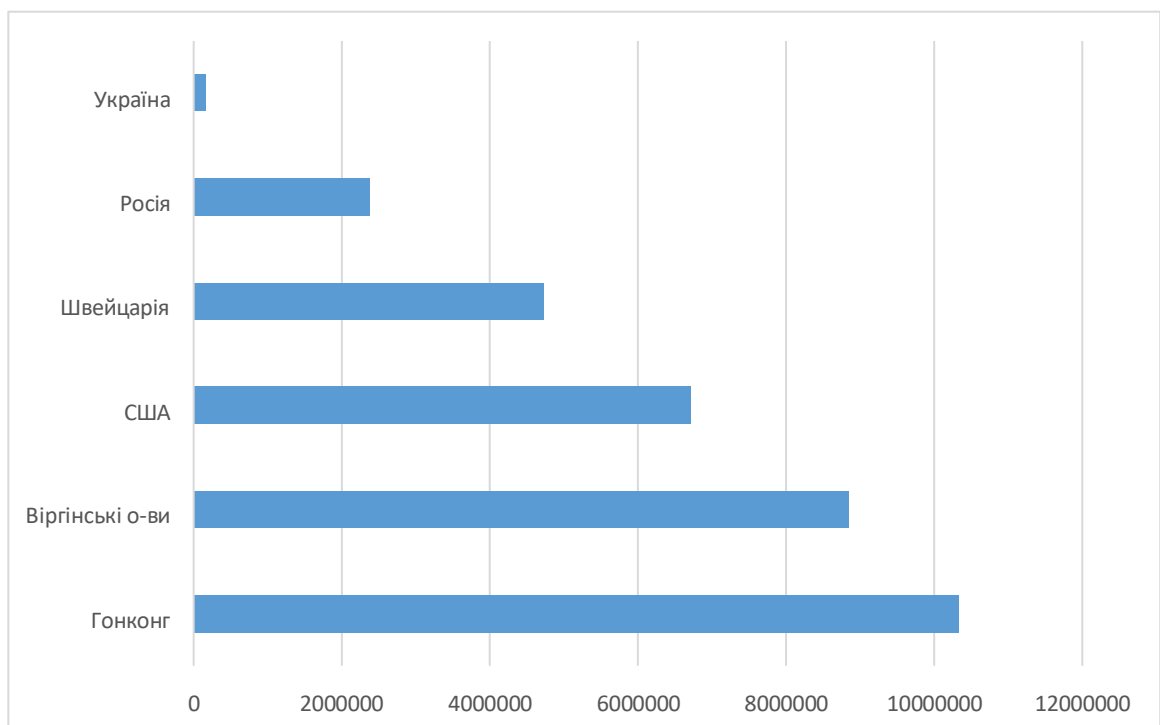

Рисунок 3.1 Грошовий потік країн світу в питанні операцій з офшорними юрисдикціями в 2019 році, тис дол

Джерело: складено автором на основі [18]

Як бачимо з рисунка Україна є не надто активною країною в питанні офшорного виведення капіталу. При тому, також варто зазначити, що якщо ще на початку 2010-х років з нашої країни дійсно виводилися значні суми коштів майже без обмежень боку дежавного апарата (а іноді навіть за його сприяння), то зараз

ситуація кардинально змінилася. Нині з суми в близько 16 мільярдів доларів, що в 2019 провели українські компанії з компаніями-представниками вільно економічних зон, лише близько третину становили виведення коштів.

З цього факту можна зробити висновок, що Україна і сама має потенціал до перетворення в офшорну територію для європейських країн, де податкові ставки іноді досягають 50% від сум доходу. При цьому Україна поступово набуває статусу країни-члена ЄС, що, безумовно, покращує інвестиційний клімає між нашою державою та європейськими партнерами.

Внаслідок такого кроку наша держава скоро може перетворитися на зону низького оподаткування в Європі, на кшталт Мальти чи Ірландії, але зі значно вищими запитами з боку законодавства та, на жаль, менш сприятливим інвестиційним кліматом.

Для розуміння ролі України в міжнародних офшорних схемах, необхідно розібратися в основних їх видах. Основних видів офшорних схем, що застосовуються як вітчизняними компаніями, так і за їх допомогою для іноземних компаній є три основні схеми:

- будівнича схема
- посередницький метод
- експортно-імпортна стратегія

«Експортна/імпортна схема» неймовірно проста і доступна всім охочим. У цій схемі офшор купує-продає товар за найнижчою ціною, яку тільки можна вказати в договорі, а потім перепродає цей товар/послугу кінцевому покупцю вже за ринковою ціною, залишаючи у себе неоподатковувану податком і не підконтрольну місцевій владі різницю. Оформляється це таким чином: підписуються два контракти, перший – між офшором і експортером/імпортером,

в якому вантажоодержувачем виступає кінцевий покупець товару/послуги і другий – між офшором, який виступає вже як продавець і покупцем (вантажоодержувачем за першим контрактом). Схема використовується в міжнародній діловій практиці дуже давно.[19]

Суть експортно-імпоротної стратегії продемонстровано на рис 3.2

Рисунок 3.2 Приклад експортно-імпоротної офшорної схеми

Джерело: [19]

Наступна стратегія представляє собою «посередницьку» або, як її ще називають «Агентська». Основною особливістю цієї схеми є створення дочірньої(трастової) компанії підприємство на території податкової гавані задля проведення певних торгових послуг, які проводяться не за ринковою вартістю, а за значно завищеними цінами, різниця з яких проходить оподаткування на території офшор зі значно нижчими податковими ставками і в результаті зараховується на офшорний банківський рахунок, власником якого фактично є все та ж материнська компанія. (рис.3.3)

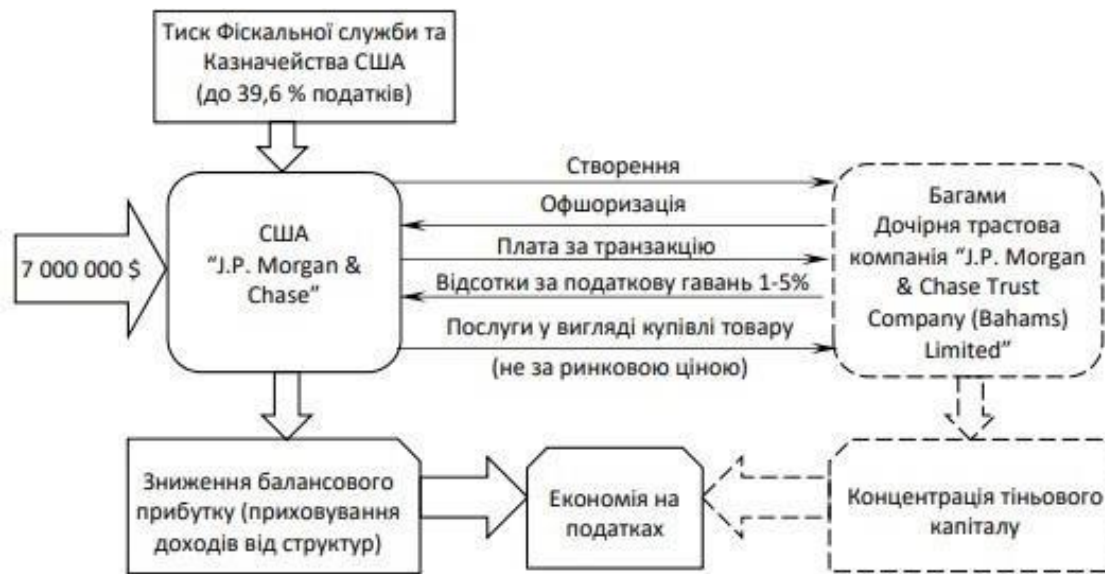

Рисунок 3.3 Суть «посередницької» офшорної схеми на прикладі компанії JP Morgan Chase

Джерело: [19]

Ще однією поширеною стратегією є стратегія, що використовується в будівництві і суть її полягає в наступному: будівельна компанія реєструє своє дочірнє підприємство на території офшорної юрисдикції та обирає її підрядником у будівництві певного об'єкта. В свою чергу, фірма-резидент виступає субпідрядником. В результаті такої діяльності, компанія-субпідрядник отримує кошти лише в рахунок собівартості послуг, а весь фактичний прибуток лишається на рахунках компанії, що зареєстрована в офшорній зоні.

В Україні активно використовувалися усі три схеми протягом останніх десятиліть. В часи кінця 90-х-початку 2000-х, коли корупція процвітала, в націй державі активно використовувалася саме експортно-імпортна схема, коли гроші з державної казни потрапляли прямо на рахунки іноземних компаній, власниками яких були чиновники та управлінці країни. Пізніше, з розвитком антикорупційного законодавства та переходу України на про-Європейський шлях розвитку, експортно-імпортна схема стала використовуватися менше, а їй на зміну

прийшли схеми, що задіювали підприємства-підрядників, тобто, посередницька та будівельна.

В минулі роки найбільшим попитом користувалася схема, що пов'язана з будівництвом, перш за все дорожніх покриттів, на якій відмивалися значні суми коштів, але, за рахунок створення системи «Prozorro» використання даного методу, як і всіх інших, значно скоротилося.

Загалом в Україні останнім часом знижується кількість операцій з офшорними територіями в порівнянні з аналогічними періодами, наприклад 2010-х років. (рис.3.4)

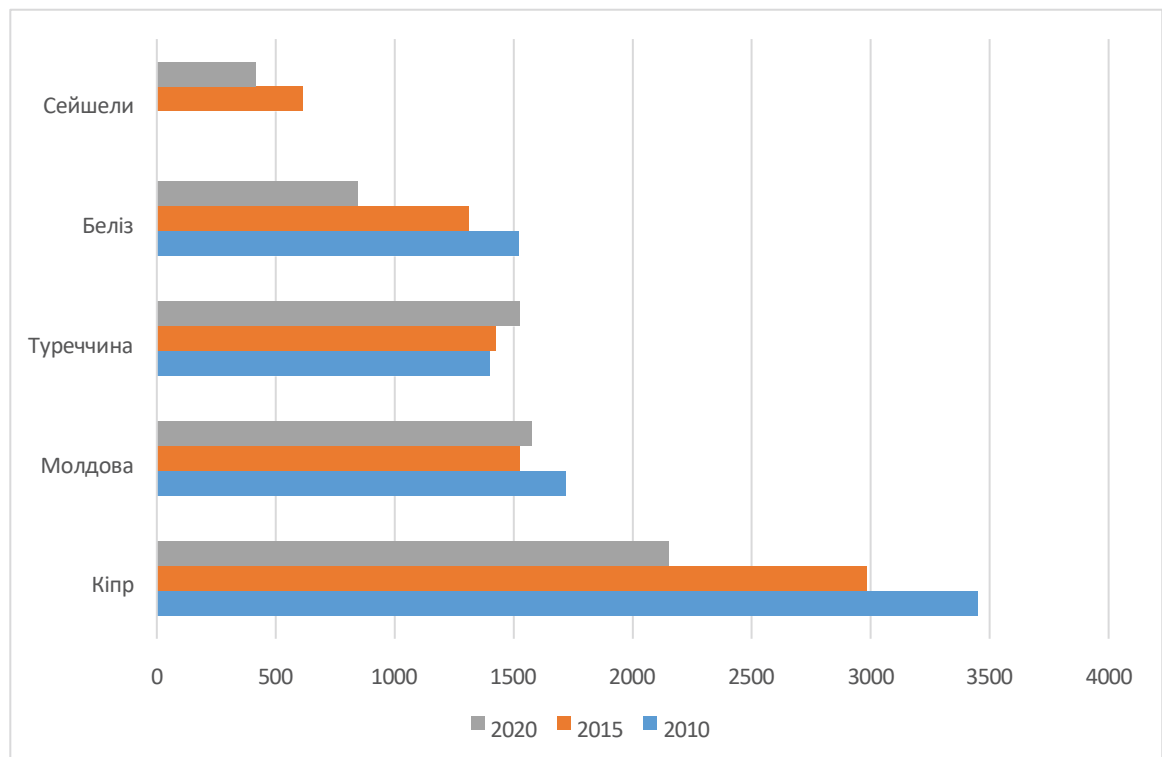

Рисунок 3.4 Динаміка кількості фінансових операцій з резидентами офшорних територій

Джерело: [20]

Як бачимо, в 2020 році кількість офшорних операцій дійсно значно знизилась в порівнянні з роками раніше. Також варто зазначити, що не усі операції з офшорними територіями дійсно пов'язані з відмиванням коштів.

Очевидно, що на відомих офшорах український бізнес не зупиняється. Деякі компанії, зокрема Харківщини та Дніпропетровщини, “дістаються” екзотичної Федерації Сент-Кітс і Невіс. Інші, а саме 22 компанії Львівщини, – самоврядної заморської території Великої Британії – Ангільї в Карибському морі, але, в цілому цей показник має тенденцію до зниження.

Однак при розгляді компаній, засновниками якої є представники офшорів, потрібно звернути увагу на один момент: не за всіма низькоподатковими юрисдикціями стоять українські резиденти. Це дійсно можуть бути іноземні бенефіціари. Вони в свою чергу або стоять за якимось класичним острівним офшором, або ж можуть бути громадянами традиційних торгових партнерів України – наприклад, Молдови чи Туреччини, операції з якими увійшли до розряду контрольованих в рамках трансфертного ціноутворення. [20]

В українському економічному полі, внаслідок наявності значної активності у питанні фінансових потоків з офшорними юрисдикціями, суттєво підвищується, в першу чергу, рівень корумпованості державного апарату, адже наявність податково-правової гавані, точніше наявність можливості пбезперешкодного виведення коштів туди, дозволяє українським політикам спокійно «відбілювати» незаконно зароблені, в результаті отримання хабарів, кошти.

В результаті поширення такого явища як «офшорне середовище», а точніше наявності співпраці з ним вітчизняного бізнесу, в українській економіці відбуваються доволі характерні процеси, серед яких:

-зниження податковий надходжень, внаслідок відпливу капіталу до іноземних банківських систем

-недоотримання українськими виробниками товарів та послуг доходів, адже більшість державних закупівель дістається великим компаніям, які мають ресурси для їх виконання та виведення грошових коштів за кордон в подальшому

- підвищення рівня корупції через наявні можливості безперешкодного відмивання коштів

-занепад банківської системи та зниження інвестиційного клімату внаслідок низького рівня довіри до українських компаній

-зростання кількості злочинних та спекулятивних операцій на ринку країни

-від'ємний зовнішньоторгівельний баланс

-відсутність регулювання припливу капіталу в країну з офшорних територій

-кризові глобалізаційні економічні явища

-падіння біржових індексів українських компаній

-вплив іноземної валюти з країни, що негативно впливає на валютні курси

-необхідність обрання контрольованого режиму валютного курсу, штучне утримання курсу валют, за рахунок чого знижується рівень державних золотовалютних резервів

-платіжна криза та високий рівень інфляції через необхідність залучення іноземних інвестицій, яка спровокована значним вивезенням капіталу до офшорних зон

-нерозвиненість страхового ринку та зниження темпів розвитку економіки в цілому

-соціально-економічні процеси: падіння рівня платоспроможності, зростання рівня безробіття

В результаті всіх вищеназваних процесів економіка України стає вразливою до зовнішній загроз, що стають можливими внаслідок виводу значної кількості капітальних ресурсів з країни, а тому виникає необхідність надання практичних рекомендації з приводу розвитку протидії впливу офшорних фінансових потоків з країни.

3.2 Економічне та правове державне регулювання фінансових операцій з офшорними юрисдикціями та їх резидентами

В результаті існування такої проблеми в економіці країни як укриття від сплати податків та «підтримка» злочинно-корупційної діяльності постає необхідність правового регулювання вищезазначених процесів з метою їх обмеження/ліквідації.

Регулювання питання, пов'язане з впровадженням та використанням безпосередньо резидентами України послуг резидентів інших держав, є надзвичайно важливим у реаліях, які передують новим хвилям криз на фоні існуючих явищ в країні.

Зменшення прибутку держави від недоотримання податків та зборів з одночасним збільшенням прибутку підприємців, зокрема за рахунок зменшення відсоткової ставки, може класифікуватись як незаконне відмивання коштів, що лежить під особливим контролем і являє собою кримінальне правопорушення, за що визначено відповідальність у санкції статті 209, котра настає з перевищенням суми на шість тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» під номером 361ІХ, що останній раз змінювався згідно підстави 1805-ІХ цікавий нам безпосередньо Х розділом, про «Прикінцеві та перехідні положення», в якому пункт 4 вказує, що Юридичні особи, зареєстровані до набрання чинності цим Законом, подають державному реєстратору інформацію про кінцевого бенефіціарного власника в обсязі, визначеному цим Законом, та структуру власності протягом одного року

з дня набрання чинності нормативно-правовим актом, яким буде затверджена форма та зміст структури власності.

Тобто це означає те, що особа яка отримує вигоду від діяльності компанії та є її бенефіціаром в обов'язковому порядку згідно закону повинна буде розкрита для держави.

Весь світ, в тому числі Україна, використовує даний принцип, адже податки є необхідним джерелом фінансування держави, а відсутність їх сплати у доволі значних обсягах на рівні з корупцією є вірним шляхом для погіршення рівня життя у більшій кількості населення України.

Економічне регулювання фінансових потоків з офшорними юрисдикціями та їх резидентами в нашій державі є значно більш різноплановим.(рис. 3.5)

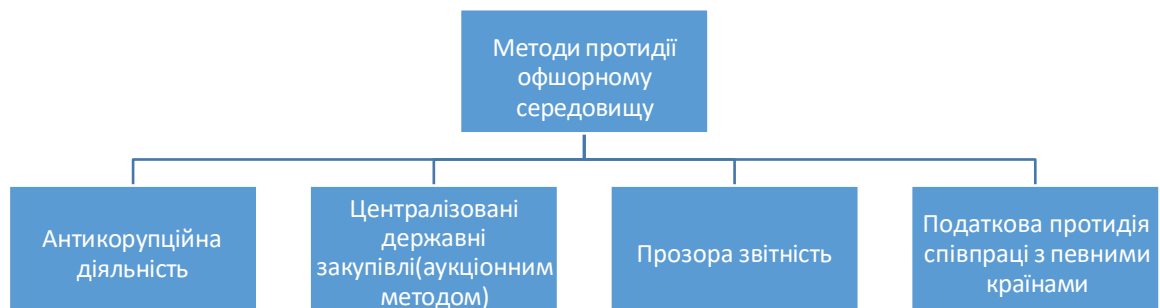

Рисунок 3.5 Методи протидії офшорному відмиванню коштів

Джерело: створено автором

Загалом, уряд нашої країни активно протидіє розвитку офшорного середовища в останні роки. Так, з метою контролю доходів державних службовців в квітні 2016 року було створено антикорупційне бюро (НАБУ), основною метою якого є контроль за службовцями найвищих ешелонів, які найчастіше і були помічені в офшорному відмиванні коштів.

Одним із основних пріоритетів Міністерства фінансів України є забезпечення справедливості та рівності податкової системи її адаптацію до норм та правил Європейського Союзу, з цією метою Міністерство фінансів активно запроваджує кращі світові практики боротьби з розмиванням оподаткованої бази й виведенням прибутку з-під оподаткування (BEPS), а також веде постійну роботу щодо вдосконалення умов конвенцій про уникнення подвійного оподаткування

Поняття «розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування» (Base erosion and Profit Shifting – BEPS) стосується стратегій податкового планування, у яких використовують прогалини та неузгодженості у національному та міжнародному податковому законодавстві з метою штучного переміщення прибутків до територій з низьким або нульовим рівнем оподаткування, у яких економічна діяльність невелика або зовсім відсутня. Це призводить до зменшення або уникнення зобов'язань зі сплати податку на прибуток. Практика BEPS зачіпає всі країни, проте особливо великий вплив вона справляє на економіки, що розвиваються, у зв'язку з їх високою залежністю від податку на прибуток підприємств, зокрема, мультинаціональних корпорацій (МНК).

План дій BEPS складається з доповідей стосовно 15 заходів, якими визначені дії, починаючи з нових мінімальних стандартів, перегляду чинних

стандартів, а також спільні підходи, що сприятимуть зближенню національних практик, та настанови, розроблені на основі найкращої практики.

З метою запровадження пакету BEPS в Україні, Міністерством фінансів України спільно з Національним банком України, була розроблена **Дорожня карта** реалізації плану дій BEPS, а також відповідний Законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України з метою імплементації Плану протидії розмиванню бази оподатковування та виведенню прибутку з-під оподаткування».

Ще одним важливим кроком до уникнення корупційних схем, пов'язаних з офшорним середовищем є впровадження системи державних закупівель, метою якої є підтримка здорової екосистеми публічних закупівель, а також рух до утримання прозорості, підвищення конкуренції, побудови професійності у закупівлях, розвиток та експорт філософії електронних закупівель за кордон.

Дана система була також впроваджена в 2015 році і з тих пір зарекомендувала себе виключно з позитивної сторони, адже вона зобов'язує державні органи закуповувати ресурси та послуги виключно на тендерній основі. В цих тендерах можуть приймати участь всі компанії, що відповідають певним вимогам з боку закону. Саме внаслідок створення такої програми як «Prozorro» вищеописані офшорні схеми «будівнича» та «посередницька» практично зникли як явище з української економіки.

Так як необхідно контролювати не лише діяльність державних органів та великих компаній, а й фізичних осіб, особливо держслужбовців, постала необхідність контролю їх доходів. Саме з цією метою урядом, за підтримки НАБУ було створено систему щорічної обов'язової звітності державних службовців, адже, якби таку систему не було впроваджено, то «посередницька» система діяла б за усталеним механізмом за винятком того, що грошові кошти з

іноземних підприємств переказувалися б напряму на рахунок корумпованих чиновників, а не на рахунки їх компаній. Також ця система дозволила зменшити об'єми коштів, зароблених від злочинної діяльності, рекету, кіберзлочинності і т.д.

Наша держава, на ряду з контролюючими заходами впливу на офшорне середовище, використовують також і «прямі» санкції.

По-перше, в Україні, як і у більшості країн світу, наявний «чорний» та «сірий» списки офшорних юрисдикцій. По відношенню до цих країн не проводиться ніяких торгових операцій(з боку державних підприємств та муніципалітетів).

По-друге, проти цього списку країн проводиться жорстка санкційна та податкова політика. Так при проведенні будь-яких операцій з резидентами цих країн Україна використовує метод подвійного оподаткування, що значно знижує ефективність спроб уникнення сплати податкових платежів компаніями. Але, на жаль, цей крок спрямований лише на українських виробників, але ніяк не на бюрократизоване керівництво країни.

По-третє, наша держава, як член великої кількості міжнародних фінансових та торгівельних організацій сприяє максимальному обмеженню офшорної діяльності територій, що перебувають в чорних списках.

3.3 Можливості розвитку анти-офшорної політики України

Офшорні юрисдикції викликають негативні економічні явища не лише в нашій країні, а й у більшості розвинутих країн світу, а боротьба з ними стала одним з першочергових завдань урядів країн світу. В Україні, на відміну від країн Європейського Союзу, боротьба з офшорними юрисдикціями, а точніше з

фінансовими потоками до них, не є достатньо ефективними, адже, хоча потоки офшорних коштів з країни знижуються, але все-таки темпи цього падіння, на нашу думку, є доволі повільними.

Першим кроком до зменшення зацікавленості українських бізнесменів та політиків до використання можливості зменшення податкового навантаження є зміна рівня їх достатку, але при цьому ж посилення контролю. І якщо для державних службовців це реалізується за рахунок зміни заробітної плати та введення декларування, то для представників бізнесу це впровадити значно складніше, адже, системи декларування в Україні присутні виключно для компаній, а не для їх власників, а також вплив на рівень їх доходу з боку держави може бути введений лиш за рахунок зміни податкового навантаження.

З цією метою найкраще підійде введення на законодавчому рівні програм підтримки бізнесу(при чому, як малого бізнесу, так і крупних компаній), за рахунок чого необхідність відмивання коштів зведеться до мінімуму, адже витрати на проведення таких платежів буде співставне з витратами на сплату податків, при тому, що відмивання коштів є незаконним діянням і навряд чи підприємці вирішать порушувати закон при відсутності економічної обґрунтованості цього рішення.

Другим кроком було б створення довіри: 100% електронне адміністрування як частина реформи Державної фіскальної служби, зі зміною назви з «Фіскальної служби» на «Податкову службу» чи «Департаменту доходів і зборів», ліквідація податкової міліції (ліквідація ПМ дозволить знизити ступінь адміністративного тиску на бізнес) та організація окремого незалежного органу «Бюро фінансової безпеки». Це створить нову можливість у боротьбі з

правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, збільшить ефективність та зменшить корупцію. Поряд із цим провести кадровий аудит Податкової служби із аналізом кількісних та якісних параметрів відповідності кваліфікаційним вимогам та розпочати роботу з формування кадрового набору до Бюро фінансової безпеки з урахуванням сучасних методів та технологій у боротьбі з податковими правопорушеннями. [21]

Наступним кроком до зниження активності фінансових потоків з офшорними зонами є дії, спрямовані на зниження податкового навантаження конкретно на крупний бізнес, адже саме ця ланка господарського життя нашої держави є лідером серед відмивання коштів. Варто вводити «прогресивну» систему оподаткування, але не «за розміром доходу», а за розміром платежів, направлених до вільно економічних зон. Іншими словами, чим більше компанія користується послугами офшорних дочірніх підприємств та банків, тим вищі витрати повинне нести.

При тому, для виключення можливості того, що співпраця компанії є справді виробничою необхідністю, а не бажанням приховати доходи, на законодавчому рівні можна ввести процедуру обов'язкового надання інформації щодо кінцевих бенефіціарів цих підприємств.

Третім кроком мають бути дії щодо зменшення податкового навантаження. Зменшити податок на прибуток (корпоративний) податком на виведений капітал: платежі між платниками ПнВК не обкладаються податком і не контролюються (скасування контролю доходів і витрат, спрощення адміністрування, зниження корупції). Перспектива зростання – зростання капіталізації компаній, що збільшує можливості для отримання зовнішнього кредитування і залучення інвестицій. ПнВК є більш гнучким і зручним для бізнесу в період кризи.

Стимул для інноваційного переозброєння й оновлення основних засобів підприємств, поштовх для розвитку бізнесу та відновлення економіки.

Втручання держави в економіку зменшиться.

Наступний крок: посилення інституту трансфертного ціноутворення. (Інструмент контролю ТЦО дозволяє стягувати з великих компаній податки з прибутку, що «втекли» з України в офшорні зони.) Запровадження обов'язкового оподаткування прибутків українських корпорацій, отриманих за кордоном, скасування існуючої відстрочки сплати цього податку до репатріації прибутку; заходи зі зменшення мотивації компаній до переміщення прибутків і активів за кордон; запуск ефективного міжнародного обміну податковою та фінансовою інформацією як наслідок ратифікації Україною Багатосторонньої конвенції (MLI). [21]

На нашу думку, ще одним доволі важливим заходом, спрямованим на зменшення необхідності приховування ресурсів є просте підвищення ділової та інвестиційної активності, адже внаслідок припливу іноземного капіталу у вигляді іноземної валюти, що логічно, в українській економіці зменшиться негативний вплив інфляції та з'являться додаткові кошти для прозорого ведення бізнесу та отримання прибутків. Також доволі дієвим заходом для досягнення цієї цілі є оптимізація кредитно-фінансового ринку України, адже його механізми подекуди виявляються доволі застарілими та не адаптованими до темпів розвитку виробництва та інновацій, а отже не забезпечує достатнього фінансування для бізнесу, особливо для інноваційного.

Врешті-решт, необхідно підвищувати конкурентне середовище на ринку, адже великі монополісти в деяких галузях мають фактично необмежені фінансові ресурси, які згодом виводяться з країни під видом оплати за послуги, хоча насправді приймають участь в офшорних операціях і повертаються на

рахунки власників. З цією метою варто активізувати зацікавленість з боку іноземних підприємств, в тому числі ТНК та заохотити їх відкривати свої філії на території нашої країни, в тому числі і за допомогою податкових пільг.

Висновок

В дипломній роботі нами було розглянуто теоретичні підходи до поняття офшорної зони та її особливості. Офшорна зона представляє собою зону, де, з метою приваблення додаткових коштів в країну, штучно створюється сприятливий податковий клімат за рахунок зниження податкових ставок та лоялізації законодавства, що дозволяє нерезидентам цих країн вести бізнес на їх території.

Також нами було описано історію розвитку вільно економічних зон, а також сформовано список передумов їх виникнення:

- науково-технічна революція
- глобалізаційні процеси
- часті економічні кризи
- створення великих корпорацій та міждержавних бізнес-структур

Серед іншого в дипломній роботі були представлені основні параметри класифікації офшорних зон, за якими прийнято класифікувати їх в економічній науці:

- за легітимністю
- за рівнем оподаткування
- за наданням звітності
- за правовою моделлю
- за моделлю бухгалтерського обліку
- за територіальним критерієм

Нами також було представлено основні тенденції розвитку офшорних технологій, серед яких основними можна назвати розвиток блокчейнтехнологій, активне проникнення у даний сектор технологій електронної комерції, орієнтація офшорних юрисдикцій на співпрацю з транснаціональними корпораціями.

При тому, варто зазначити, що в кожному регіоні існують власні особливості розвитку офшор, що також залишає відбиток на розвитку розвинутих країн регіону.

Якщо розглядати європейську структуру вільно економічних зон, то можна помітити, що «класичних» офшор та європейському континенті немає, адже, більшість країн або входять до складу ЄС, або мають багаторічні торгові зв'язки з цими країнами, а отже і певні зобов'язання перед ними

В Північній Америці, в безпосередній близькості до США розташовано одразу декілька груп островів, які не мають практично ніякого іншого джерела доходу, окрім як фінансові операції, зокрема з американськими компаніями, а от в Латинській Америці присутня велика кількість офшор з доволі різноманітними законодавчими та податковими режимами.

Нами також було описано основні методи боротьби країн світу та міжнародних організацій з офшоним середовищем. Загалом, світовий досвід боротьби з офшорними юрисдикціями можна описати декількома спільними заходами, які використовують більшість країн світу:

- «блокада» офшорних зон та їх товарів
- Кооперація у боротьбі з вільно економічними зонами
- Встановлення єдиного (або принаймні подібного) режиму оподаткування в більшості країн

- Стимулювання антикризовних явищ в економіках
- Використання новаторських підходів та технологій у розвитку економік (так, наприклад, деякі країни уже ввели або вводять криптовалюти як засіб платежів в країні задля припинення відтоку валюти з країни)
- Введення обов'язкового декларування доходів підприємств

Для України питання офшорних фінансових потоків завжди стояв вкрай гостро, незважаючи на те, що наша держава є далеко не лідером по обсягу цих потоків. При цьому незважаючи на поширення таких операцій в українському економічному полі, кількість таких операцій щороку падає.

Це пов'язано з рядом уже проведених реформ та заходів останніх років, серед яких створення контролюючого органу у вигляді НАБУ, введення обов'язкового декларування майна держслужбовців, введення подвійного оподаткування щодо офшорних територій та створення тендерної системи державних закупівель.

Для виправлення існуючих проблем в українській економіці, пов'язаній з даним питанням, необхідно прийняти ряд важливих реформ:

1. Зміна податкового законодавства в сторону «прогресивних» системи оподаткування
  2. Введення обов'язкового декларування для власників крупних компаній
  3. Податкові пільги для країн, що не приховують кінцевих бенефіціарів іноземних компаній, з якими співпрацює вітчизняне підприємство
  4. Часткова заміна податку на прибуток податком на капітал
  5. Покращення інвестиційної та ділової активності всередині країни
- Використані джерела

1. Антологія офшорів: путівник український офшорній павутині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://voxukraine.org/longreads/panama/index_ua.html.
2. Апель А. Обналичивание и офшорный бизнес в схемах / А. Апель, В. Гунько, Й. Соколов. – Спб: Питер. – 2016. – 192 с.
3. Баула О., Сачук. А. Особливості еволюції офшорних зон в умовах глобалізації економіки. / Баула О., Сачук. А.// Економіст №1– № 1. – С. 16-18
4. Крупнейшие корпорации США держат в офшорах более \$2,1 трлн. / Интернет-видання: «Укринформ» / Новости: Дайджест / 06.10.15 р. / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://hvylya.net/news/digest/krupneyshiekorporatsii-ssha-derzhat-v-offshorah-bolee-2-1-trln.html>
5. Nicholas Shaxson Treasure Islands: Tax Havens and the Men Who Stole the World. London, 2018
6. Дронов С.В. История и причины развития офшорных юрисдикций / ж-л «Второй паспорт» / Рубрика: архив / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.citizenship.ru/index.php?art=157&no=6>
7. Крупнейшие корпорации США держат в офшорах более \$2,1 трлн. / Интернет-видання: «Укринформ» / Новости: Дайджест / 06.10.15 р. / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://hvylya.net/news/digest/krupneyshiekorporatsii-ssha-derzhat-v-offshorah-bolee-2-1-trln.html>

8. Плотников А.В. Цивилизационные аспекты финансовой глобализации

(Глава IX) // Цивилизационная структура современного мира: том 1 (в 3-х томах) под ред. академика НАН Украины Ю.Н. Пахомова, д-ра фил. н. Ю.В. Павленко // Проект «Наукова книга», К.: Наукова думка. – 2006. – с. 594-606

9. Поляков В., Туник И. Офшоры: пособие по увеличению прибыли. – Питер, 2008. – 233 с.

10. Предборський В.А. Детінізація економіки в контексті трансформаційних процесів. Питання теорії та методології: монографія / В.А. Предборський. – К.: Кондор, 2005. – 613 с.

11. Grundy M. Offshore business centres: a world survey / M. Grundy, A. Nathan – London: Sweet & Maxwell, 2019. – 137 p.

12. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник.– 2-ге вид., перероб. і доп. / С. Я. Боринець – К. : Знання, 2006. – 494 с.

13. Волкова Ю. О. Розвиток офшорних центрів у системі міжнародного бізнесу / Ю. О. Волкова // Формування ринкових відносин в Україні– № 1. – С. 43-48.

14. Офіційний сайт ФАТФ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fatf-gafi.org>

15. Мамотенко Д. Ю. Глобалізація міжнародних фінансових ринків // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2009. – № 39. – С. 229 –237.

16. Шэксон Н. Люди, обокравшие мир. Правда и вымысел о современных офшорных зонах / Шэксон Николас; [пер. с англ. А. А. Калинина]. – М. : Эксмо, 2018. – 281 с

17. Офшорні зони: види та особливості // Газета Вікна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vikna.if.ua/cikavo/68688/view>

18. Луцишин З.О., Мехтієв Є.О. Офшорні фінансові центри у глобальному русі капіталів // Міжнародна економічна політика. – 2017. – 2 (27) . – с. 62—94. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iepjournals.com/journals/27/2018_3_Lutsyshyn_Mekhtiiev.pdf

19. Петренко Л. М. Податкова безпека як складова фінансової безпеки держави / Л.М. Петренко // Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. Наук. Праць; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. Нац. Екон. Ун-т ім. В. Гетьмана»; відп. Ред. В.К. Галіцин. – 2012. – Вип. 86. – С.89—98.

20. Податкова безпека держави як запорука стабільної фінансової безпеки України// Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса // Нешко Р. М., Матвійчук В. І.-Том 2.-№8.-2016.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/3914>

21. Москаленко, Н. В. Проблеми, зумовлені функціонуванням офшорних юрисдикцій, та шляхи їх розв’язання [Текст] / Москаленко Н. В. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10. – С. 117-121

22. Подік І. І. Оцінювання сучасного стану податкової безпеки України // Економіка та держава. – № 4/2017. – с. 46. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2017/11.pdf

23. “Складність офшорних зон в Україні”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=923744.0>

24. Схеми та перспективи виводу капіталів до офшорних зон. [Електронний ресурс] // Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ufin.com.ua/>.
25. Череп А. В. Особливості розвитку офшорного бізнесу в Україні // Економіка та держава. – 2014. – № 6. – С. 21—30
26. 10 Best Tax Havens in the world [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fool.com/investing/general/2016/01/03/10-best-taxhavens-inthe-world.aspx>
27. Alstadsjter, A., Johannesen, N., Zucman, G.. Who owns the wealth in tax havens? Macro evidence and implications for global inequality. // Journal of Public Economics 162 (2018). – P. 89-100. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gabriel-zucman.eu/files/AJZ2018.pdf>
28. Cassard M. The Role of Offshore Centers in International Financial Intermediation / M. Cassard // IMF Working paper. – 2014. – № 107. – pp. 22-32.
29. Garcia-Bernardo, J., Fichtner, J., Takes, F. W., Heemskerk, E. M.. Uncovering Offshore Financial Centers: Conduits and Sinks in the Global Corporate Ownership Network. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nature.com/articles/s41598-017-06322-9>
30. McCann H. Offshore Finance. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. Report of the Working Group on Offshore Centers: Financial Stability Board, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.financialstabilityboard.org/>
31. Neshko R. The concept of national financial security and methods of its evaluation / R. Neshko, V. Matviychuk // Economic and Law Paradigm of Modern Society. – 2016. – P. 84-93.

32. Swiss national bank offers a negative interest. – 2017. – P. 20.
[Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.snb.ch/en/mmr/reference/banks_2017/source/banks_2017.en.pdf

33. The Global Financial Centres Index 24 September. – 2018.— P. 14-15. –
[Электронный ресурс]. – Режим доступа:
https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_24_final_Report.pdf